Pokus o „sociálno-politickú kazuistiku“ súdnej kauzy V.M. versus A.S.

Dr. Štefan Kováč, Banská Bystrica, 1999/ 2000

Pokus o „Sociálno-politickú kazuistiku“ súdnej kauzy V.M. versus A.S.
Autor: Dr. Štefan Kováč
Ilustrácia na obálke: Martin Šútovec
Vydala: Spoločnosť pre občiansku diskusiu, o.z. v roku 2015
ISBN 978-80-972053-0-0

Pokus o „sociálno-politickú kazuistiku" súdnej kauzy V.M. versus A.S.

Dr. Štefan Kováč, Banská Bystrica, 1999/ 2000

Pokus o sociálnopolitickú kazuistiku súdneho sporu medzi žalobcom (navrhovateľom) V. Mečiarom a žalovaným (odporcom-obvineným) A. Sámelom

O príčinách, časová analýza-rozbor a graf, naznačenie interdisciplinarity a multidimenzionality kauzy,

Slovo na úvod

Text Štefana Kováča je jasnou výpoveďou o príbehu.

S odstupom času si kladiem otázku, či naše občasné návštěvy u Andreja Sámela, zriadenie Fondu na pokrytie nákladov, ktoré súviseli s procesom, který proti nemu viedli Vladimír Mečiar a Milan Kňažko, a naše verejné stanoviská k téme, boli dostatočné. No neboli.

Viac ako štvrť storočie po udalostiach z Novembra 89 treba naviac povedať jasne: po Nežnej revolúcii ostávajú mnohé drsné spomienky.

Zhovadilosť ľudí, medzi ktorými Mečiar vyčnieva, patrí akosi ku koloritu veľkých dejinných zmien. Štve ma však, že práve okolo takých - a podobných - sa odohráva podstatná časť verejného diskurzu post factum.

Andrej Sámel strávil posledné roky života na spoločenskej periférii a v hmotnej núdzi. Táto publikácia je aspoň malou splátkou nášho dlhu.

Fedor Gál, máj 2015

Osnova:

Slovo na úvod

Prológ

- Od Husákštátu (ČSSR), cez zamat´89 (ČSFR) k mečiarizmu (SR)-sociálnopolitická charakteristika
- A. Sámel ako žalovaný a V. Mečiar ako žalobca

a. Neúplné curriculum vitae odporcu
b. Záujem novinárov a informovanosť verejnosti o kauze
c. Stručný výpis zo spisov-chronológia kauzy (graf-príloha)
d. Poznámky z aspektu psychológa
1. Závery vyplývajúce z povedaného a možné vyhliadky

Použité pramene

Epilóg

Kto bol Andrej Sámel

Slovo na záver

MOTTO:

Zkušenost z historie:
„Když se handlíř ujme vlády, razí řády pro neřády!"

(Žáček, J.: Rýmy pro kočku a pod psa, Československý Spisovatel, Praha, 1987, str. 144)

Prológ

Žalovaného som do zamatu nepoznal. Stretli sme sa v koordinačnom centre VPN v B. Bystrici, v onom roku, ktorý je pokladaný ľuďmi rôznej sorty a fajty za tzv. „prelomový". Tento slovenský P. Newman ako ho nazval jeden novinár) mal jasné názory, priamy pohľad a neskôr sa pri rôznych príležitostiach prejavil ako rozhodný a statočný človek. Preukázal to aj v službách FMV. Napriek tomu, že sa našli jednotlivci, ktorí ho ako reformného komunistu neustále upodozrievali, ukázalo sa, že pre revolúciu VPN a OF, náš štát, spoločenský pokoj a klímu urobil prakticky viac ako ktokoľvek z týchto kritikov. Preto cítim morálnu povinnosť voči nemu a rozhodol som sa jeho prípad spracovať.

Totalitný komunistický unitárny štát sa po okupácii 1968 mení na federalizovanú totalitu, ktorá vydrží do roku 1989/90, aby po krátkej epizóde (1990-92) plne rozkvital totalitárny mečiarizmus v podmienkach vzniknutej SR (1993). Ani momentálnym odchodom Mečiara z politiky po parlamentných voľbách 98 a prezidentských voľbách 99 nebol odstránený mečiarizmus. Len jeho hlavný nositeľ a protagonista sa (dočasne?) stiahol z politickej scény, aby mechanizmy, formy a prejavy toho čo LEN ON zasial a implantoval do spoločensko-politického života fungovali a prežívali ďalej. So všetkými týmito narýchlo menovanými etapami nášho vývoja mal žalovaný spätný život a za niektoré anachronizmy a excesy nesie dodnes dôsledky, samozrejme nie vlastnou vinou.

Keďže v nadpise hovorím o pokuse o kazuistiku značí to aj toľko, že bude neúplný. Budem sa snažiť fixovať stav a niektoré relevantné črty prípadu. Opísaný spor sa výsostne individuálne týka najmä žalovaného, ale ani jeden zo zúčastnených nežil a nejestvuje ani teraz vo vzduchoprázdne, lež v určitých pomeroch a podmienkach. Ich individuálny vývin bol síce odlišný a odlišnosti nájdeme aj v ich charakterových vlastnostiach, dôležitá je však klíma a z toho vyplývajúce mechanizmy sebarealizácie každého z nich. Preto tento pohľad nebude ani čisto právnický, ani individuálno-psychologický. Konečne autor tejto „kazuistiky" nie je ani právnik. Psychologizovaniu som sa zase snažil vyhýbať preto, aby som príliš nekontaminoval tento pohľad aspektmi psychologickými, lebo tam som vlastne profesionál. Musím uviesť, že pre tento prípad sú dôležité aj pohľady sociologické, ba takpovediac aj pohľady historické-dejepisné. Spor má aj stránky kriminologické a kriminalistické a tým sa stáva vlastne interdisciplinárnym, multikauzálnym a miltidimenzionálnym. Preto bude zdrojom informácií nie len pre právnikov, psychológov, politológov, ale aj pre občanov, našich súčasníkov, aj pamätníkov.

Kazuistický prístup či metóda je známa skôr z oblasti medicíny a psychológie a značí tzv. metodológiu N=1 (intenzívny prístup, sledovanie stavu jedinca, casual study). Ale osudy, činy a samotný prípad či súdna kauza sa neodohrávala a neodohráva v izolácii od vonkajších,

širších aj užších činiteľov. Preto ide v danom prípade o pokus, pokus o sociálnopolitickú prácu a analýzu, pokus o kazuistiku v tejto neobvyklej rovine a polohe, kazuistiku daného charakteru a konkrétnej súdnej kauzy či prípadu. Dopredu cítim, že sa všetkých týchto stránok nemusím ako autor zhostiť dobre, vyvážene a rovnomerne. Prípadné výtky zo strany právnikov, psychológov, politológov budú opodstatnené. Prípad „zamatového generála" som spracoval z osobných pohnútok, ako vklad do nášho priateľstva a ako dokument pri príležitosti blížiaceho sa 10. Výročia zamatových zmien, do ktorých bol zapojený veľmi aktívne aj žalovaný.

Autor

1.) Od Husákštátu k mečiarizmu.

Po okupácii ČSSR vojskami ZSSR (a spojencov) v roku 1968 a po apríli 1969 sa už „znormalizovaný" Husákštát s chuťou zahryzol do sčasti bezbrannej ale zhusta nestatočnej spoločnosti. Husákštát bol ruským protektorátom nad Československom. Za dvadsať rokov sa formoval ozajstný politický, ekonomický a kultúrny cintorín. Tejto krajine vládol dve desaťročia najvyšší komunistický aparátčik G. Husák (generálny tajomník strany a prezident v jednej osobe). Armáda krajinu nebránila, po palachiáde bol odstránený z politiky aj A. Dubček a v ČSSR zostali desaťtisíce ruských vojakov (tí čo odišli až po skončení studenej vojny, v roku rozpadu ZSSR-1991). Po zamate sa skončil ruský expanzionizmus, panslávistická bolševická rozpínavosť bola u konca nielen v krajinách satelitov, ale aj u nich doma. Vtedy však kolaboroval aj prezident republiky, generál Svoboda a proti Husákovej kandidatúre sa nepostavil nikto, respektíve sa vážnejšie postavilo len pár jednotlivcov. Tým, že náš prezident šiel rokovať do Moskvy, že sa po invázii podpísali moskovské protokoly, kapitulácia, konsolidácia, normalizácia sa nenazvali adresne politickou prostitúciou.

Proti ôsmim politikom Biľakovej skupiny, ktorých vlastne zbavili funkcií v strane hneď po XIV. mimoriadnom (tzv. vysočanskom) zjazde strany, stálo niekoľko progresivistov (zo Slovenska aj A. Sámel) a skupinku tzv. elastických neutrálov tvorili prezident Svoboda a tiež G. Husák. Neskôr prijatý protokol vlastne hovoril o „dočasnom pobyte" vojsk, proces normalizácie sa časove posúval ad infinitum et libitum a sovieti vítali ambiciózneho normalizátora zo Slovenska. Prípady Z. Mlynářa, F. Kriegela (Žida z Haliče dľa Susleva), ale aj A. Sámela boli antinormalizačnými výkrikmi na púšti, ktoré umlčali. Boli odstránení aj Č. Císař, J. Pavel, O. Šik a postupne aj A.Dubček, J.Smrkovský. Bolo potrebné sa porátať s tisíckami „kontrarevolucionárov". Nastolený Husákštát sa nebál len študenta J. Palacha, ale aj svojich občanov, lebo lavína frustrácií sa uvoľnila po dvoch zápasoch na majstrovstvách sveta v hokeji (marec 1969)- šport prevzal úlohu politiky. Ale sovieti dali v Československu veci do poriadku za výdatnej pomoci Husáka, Svobodu aj oportunistu Černíka (vtedy predseda vlády).

Husák sa úspešne dral dopredu ako zarytý nacionálbolševik (je známe, že z nerozvážnosti sa v kritických okamihoch dejín zasadzoval za integráciu Slovenska do ZSSR). Tak sa stalo, že za éry jeho panovania sa intelektuáli stali robotníkmi, umývačmi okien, zametačmi, smetiarmi aj kotolníkmi, prípadne vrátnikmi, zahradníkmi či šofármi. Na Slovensku sa uchytili aj v archívoch a múzeách, lebo „československá jar" bola podľa šéfa ruských komunistov Brežneva „pražská jar". V roku 1969 sa zrodila aj myšlienka masových previerok v KSČ, KSS, v hospodárskom aj štátnom aparáte, na vysokých školách, v spoločenských organizáciách. Tak sa začala tzv. „výmena straníckych preukazov", ktorú zverili V. Biľakovi. Bolo zostavených asi 70 000 previerkových komisií, čím vlastne malo asi

240 000 skalných komunistov po starostiach, lebo ich vybrali ako strážcov leninskej čistoty a stali sa tak zdravým jadrom. Za necelý rok preverili potom asi 1,5 milióna komunistov. Medzitým asi 150 000 členov odišlo zo strany z vlastného rozhodnutia a asi 300 000 komunistov nedostalo nové preukazy. Počet členov strany sa znížil asi 0,5 milióna.

Stranícke čistky aj mimo štruktúr strany sa realizovali pod heslom, že kto sa mýli so stranou nepochybí, kto má pravdu proti strane, nech mu je boh milostivý. Odchody zo strany sprevádzali také javy ako strata zamestnania a občianska perzekúcia. Strana nedala pokoj ani nestraníkom v školstve, podnikoch, ústavoch. Mimoriadne ohrození boli učitelia, dôstojníci v armáde a novinári (MKP). Vyhodili asi 2000 novinárov. Tieto kroky boli drastickejšie v Čechách ako na Slovensku. Ruský fenomén, najmä v kultúre, sa objavil aj na Slovensku za ministrovania básnika Válka, aj keď bolo postihnutých veľa spisovateľov, niektorí sa prispôsobili a stali sa stimulovanými. V Čechách však len z oblastných divadiel prepustili 50 % stavu. Veľký bol aj stav tých, ktorí po roku 68/69 emigrovali (asi 150 000 občanov). Dôsledky pre krajinu boli katastrofálne. Dostavila sa takmer totálna stagnácia, dokonca regres sociálneho života o čo sa okrem vedenie štátu postarala aj výsledná ľahostajnosť a apatia obyvateľstva.

Totalitný komunistický unitárny štát sa po okupácii 1968 mení na federalizovanú totalitu, ktorá vydrží do roku 1989/90, aby sa po krátkej epizóde (1990-92) plne zase rozkvitol totalitárny mečiarizmus v podmienkach vzniknutej samostatnej SR (1993). Etapu ČSFR (1990-92), vzniknutú po prvých slobodných voľbách 1990 a trvajúcu až do jej rozpadu (31.12.1992) nebudeme dopodrobna charakterizovať. Celé nasledujúce obdobie traumatizuje slovenskú spoločnosť Mečiar a jeho HZDS (s koaličnými partnermi). Odchodom Mečiara z politiky po parlamentných voľbách 1998 a po prezidentských voľbách 1999 však nebol odstránený mečiarizmus. To len jeho hlavný nositeľ a protagonista sa stiahol (dočasne?) z politickej scény, aby mechanizmy, formy a prejavy toho čo LEN ON implantoval do politického a spoločenského života Slovenska prežívali a fungovali aj naďalej.

Aké boli okolnosti, podmienky a túžby na základe ktorých vznikol dnešný slovenský štát?

Predovšetkým pre mnohých vynikla šanca rýchlo a neuveriteľne zbohatnúť. Hybnou silou založiť si štát nebola ani tak túžba ako potreba ohraničiť si svoj podiel. Úlohu zohrala aj nostalgická túžba starších a starcov, pre ktorých bol slovenský štát splnením ich mladíckych snov. Ohľady na charakter štátu a vygenerovaných vodcov nezohrali skoro žiadnu rolu. Menej kvalifikovaní boli tiež za, pretože boli vydesení z ekonomickej reformy a tak v samostatnom štáte videli šancu zachrániť sa späť do bezpečia socializmu. Aj hlučnejšia menšina „ hejslovákov" sa presadila proti mienkotvornej väčšine, ktorej nesúhlas s rozdelením štátu nebol dostatočne silný. Duch tohto nového štátu za opätovného

excelovania expremiéra sa stal duchom zlodejiny, ktorý nepotrebuje zákony. Čoraz viac sa prejavuje aj duch nacionalizmu a fašizoidných symbolov, duch ustráchanosti komunistických generácií, ktoré volajú neustále po sociálnom či socialistickom štáte.

V takej situácii v strede Európy kládli aj Rusi dôraz na novú integráciu postsovietského priestoru a SR a osobne Mečiar sa zdal vhodným „priateľom" aj pokračovateľom husákovských tradícií (cesty do Moskvy, udelený titul na moskovskej štátnej univerzite, prianie Jeľcina aby Mečiar vyhral voľby).

Slovensko opísalo v rokoch 1989 až 1998/99 jeden oblúk, ktorý bol prepojený procesmi zápasu o štát a zápasu o jeho podobu. Kým v rokoch 1989-92 išlo o demokraciu, ekonomiku a spoločný štát, po roku 1993 (obd.1993-98) zase išlo o tvár SR. Tento proces ostal nedokončený, ba v mnohých smeroch pod tlakom HZDS, SNS, ZRS a pilátovského umývania rúk zo strany SDĽ sme sa vrátili späť. Celý sedemročný oblúk v SR viedol k demontáži demokracie, transformácie, reformy, s typickými bodmi zvratov (najmä po roku 1994), až SR nakoniec vypadlo aj z prvej vlny integrácie do NATO a EÚ. Tak sa stalo, že pod Mečiarovým vedením sa pomaly rozplýval aj sen Čarnogurského o samostatnej stoličke a hviezdičke. Obavy a charakter politických síl, ktoré získali moc vo voľbách 1992 pod Mečiarovým vedením sa naplnili. Na Slovensku začala strašiť idea slovenského orwelizmu a ako sa ukázalo na dlhší čas, sloboda a demokracia neboli prirodzenou potrebou slovenských občanov. Mečiar narysoval dve hrubé čiary. Jedna horizontálna je po dvoch rokoch za minulosťou a tak zabúdame na KSS a eštébákov. Za ich krátky dvojročný strach platíme všetci strachom o svoju budúcnosť. Druhá čiara je vertikálna a delí obyvateľov a občanov tiež na dve skupiny. Jednu tvoria tí dobrí Slováci, národovci a priaznivci vlády. Na druhej strane sú tí zlí, neprajníci, demokrati, kozmopoliti, zapredanci, federalisti. Na čele národa a štátu je sympatický Jánošík, okolo ktorého sa všetci futrujú. Ujíma sa filipika, že sme prežili Uhrov, Turkov, Rusov, Čechov, tak prežijeme aj Američanov. Vodca HZDS to všetko rámcuje aj reformou územnosprávnou a tvorbou adekvátnych zákonov, vrátane volebného. Premiér má vlastnú predstavu pravdy a nevidí, že postup vládneho hnutia je fašizujúci, že sa rozsieva xenofóbia a etnická nenávisť. Celý štát, národ aj občianstvo musí vedieť, že hanebná privatizácia, reformy štátnej správy, útoky proti inteligencii a Maďarom majú jeden spoločný pôvod. Despotický šéf HZDS a premiér republiky neohrozuje už len duševné zdravie svojich podriadených, ale nás všetkých. Riziková osobnosť v politike môže byť malígnejší faktor ako cholesterol, fajčenie, málo pohybu. V Mečiar škodí v tom čase zdraviu, lebo ovláda médiá, neustále hľadá v spoločnosti nepriateľa, vyvolal medzi priaznivcami trvalú hostilitu voči ostatným, nálepkuje každého vrátane opozície a tak vytvoril zlostný, izolovaný pseudonárod, ktorý je orientovaný voči druhej skupine ambivalentných občanov voči svojmu štátu. Aj štátnu správu zaľudnil ľuďmi, ktorí sú neschopní a sú vlastne sluhami už od bývalého režimu. Svoju politickú

moc použil na to, aby demontoval demokraciu a samosprávne inštitúcie. Aj voľby roku 1998 ukázali, že nevyhnutnou súčasťou obnovenia demokracie a právneho štátu v SR bude vláda zákona. Morálne, právne, politické prehrešky, priestupky a porušovanie zákonov sú základom pomerov, z ktorých vyrastá aj politická vina a zločiny (únos, vražda Remiáša, rozkrádanie). Každý z nás a politik najmä, je zodpovedný podľa miery svojej pasivity či účasti na tom, čo sa robí, robilo a proti čomu neprotestoval. Politická zodpovednosť politikov je potom odstupňovaná podľa funkcie a účasti na režime. Aj občan je zodpovedný za činy režimu, ktoré trpí. My všetci sme strpeli aj to, aby vznikol štát s režimom, ktorý sme si nazvali mečiarizmus. Nemožno tolerovať hlasy, že to myslel niekto dobre, robil to pre Slovensko. Počuli sme to aj od komunistov, počujeme to aj teraz od HZDS, že všetky tie neprávosti, protivenstvá a hlúposti robili pre štát, národ, pre zviditeľnenie SR.

Viacerí autori (napr. Leško, M. 1996) potvrdili, že Mečiar bol živel neschopný sebakontroly (niekedy nevedel s čím o chvíľu vyrukuje). Aj P. Pithart spomínal, že z neho hovorilo niečo, čoho bol len on nástrojom, v istom zmysle médiom). Mnohí z politikov za tých 7-9 rokov potvrdili, že Mečiar používal lož ako pracovnú metódu. Sú politici, ktorí nevedia klamať, sú politici, ktorí nevedia povedať pravdu. Citovaný autor knihy o mečiarizme na základe analýzy pseudologia phantastica (C.G. Jung) preukazuje u Mečiara nasledovné lži: a) lži operatívne- pre momentálnu výhodu, b) lži z dvojznačnosti - typu aj tak- aj tak, c) lži reinterpretačné (ak treba zmeniť minulosť ako v prípade Dubčeka či Sámela).

Predseda HZDS a trojnásobný expremiér vlády SR za tie roky rozbil strany a hnutia (VPN- vzniklo HZDS, KDH- vzniklo KSÚ, SDĽ- vzniklo ZRS) a inicioval vznik lojálnych straničiek. Zo zahraničia dostával nie pozvania, ale demarché a ad memoire. Vyprodukoval množstvo vnútorných sporov a káuz s jednotlivcami, politickými stranami, denníkmi a novinármi, vlastnými poslancami a začínal poučovať aj diplomatov EÚ. Bol vlastne dvakrát odvolaný z funkcie (1991,1994) a trikrát sa stal premiérom... „To nie je politik, ale bumerang" povedal dľa M.L. o ňom humorista Markovič (svojim konaním politicky spolarizoval Slovensko ako predtým federáciu. Okrem druhého manželstva vystriedal rôzne známosti s rôznymi dámami (Nagyová, Martinková a najnovšie aj najmladšia).

Mečiar ako konfliktogénny človek vyprodukoval množstvo neproduktívnych konfliktov. Medzi jeho vnútropolitické spory možno počítať spory s Gálom, Andrášom, Kňažkom, Černákom, Moravčíkom, R. Kováčom, Slotom, Gavorníkom, Gauliederom aj Tuchyňom. Napokon, v čase svojej tretej vlády má konflikty s mons. R. Balážom a KBS. Napokon ho slovenskí psychiatri vyzývajú v máji 1998, aby vo vlastnom záujme a v záujme Slovenska odstúpil.

Najstarším jeho sporom je známy vyše 7 ročný súdny spor od prelomu rokov 1991/92 doteraz (1999) s gen. mjr. v. v. A. Sámelom. O tento spor aj v tejto analýze ide a pôjde. O tomto spore čiastočne píše M. Leško

(1996, str.30 a ď.) na pozadí potlačovanej vzbury väzňov v Leopoldove v roku 1990. Tu je aj povšimnutiahodný fakt, že za akciu bol plk. A.S. navrhnutý slovenskou vládou na povýšenie do hodnosti gen. mjr., čo sa aj stalo. Vtedajší minister vnútra SR V. Mečiar vtedy neriskoval svoju kariéru, ...akurát sa po dvoch rokoch pri inom spore prihlásil k zásluhám, ktoré patrili inému.

Po voľbách 1998 observácia novín, ale aj denníka SME, ktorý preberal články zo zahraničia (Le Monde, Die Presse) nás utvrdil v tom, ako nás videli spoza hraníc SR. Mečiarove Slovensko po niekoľkých rokoch nacionalizmu a populizmu predstavovalo vlastne destabilizačný faktor v regióne. Mečiarizmus bol špecificky slovenskou formou postsocializmu. Mečiar po 4 rokoch absolútnej moci priviedol krajinu do slepej uličky v ekonomike a do diplomatickej izolácie. K voličskej základni sa správal arogantne, používal zjednodušujúci a nacionalistický protimaďarský prejav a veľmi zle prijal výsledok volieb 1998. Vyčítal totiž voličom, že ho pripravili o možnosť konať pre ich dobro a dobro Slovenska. Mečiar vlastne vyše osem rokov diktoval politiku Bratislavy, najskôr vo federálnom ČSFR, neskôr na čele Slovenska. Bol dvakrát odvolaný z funkcie bývalými súputnikmi, ktorí však neskoro spozorovali jeho autoritárske tendencie.

Aj V. Klaus ho v roku 1998 v knihe trojice novinárov pod názvom „Tak pravil V. KLaus" (Votobia, Praha 1998, str. 56 a ď.) nazval, že bol skôr „ „political animal", ktorý cíti atmosféru doby a pretože mieri tým či oným smerom, hrá presvedčivo a silne práve tú či onú kartu" (koniec citátu). Nie je bez zaujímavostí ani to, že je tu opísaný aj moment ako sa V. Mečiar pri jednaniach o delení štátu správal voči svojim politickým kolegom (Moravčík, Kňažko, Húska, M.Kováč), ktorých, ak bolo treba, tak okríkol.

V. Mečiar bol teda až donedávna (1999) ako reprezentant SR predstaviteľom nás všetkých a reprezentoval vlastne aj tzv. verejnú tvár našej republiky, teda aj nás, občanov. Nevdojak mi prichodí na um jedna ďalšia básnička, ktorú tu uvediem aj s komentárom.

ZA PRAVDU

Za pravdu je různá sazba:

Jednou pomník, jindy vazba

Kto ji řekne dřív než včas,

Tomu pravda zlomí vaz.

(Žáček,J.: Rýmy pro kočku a pod psa, ČS. Spisovatel, Praha 1987, str. 144)

Zdá sa, že skutočnosť konštatovaná v príslušnej básni tejto zbierky je aktuálna dodnes v SR v prípade žalovaného či odporcu gen. mjr. v. v. Dr. A. Sámela, ktorého jedinou „chybou" bolo to, že pravdu o nahom cisárovi povedal ako prvý skôr než sa to začalo v rámci „antimečiarizmu" nosiť. Zároveň to ukazuje aj tzv. nezávisloť , objektivitu a nestrannosť našich súdov a aj poniektorých sudcov.

2.) Andrej Sámel ako žalovaný a Vladimír Mečiar ako žalobca

a.) Neúplné curriculum vitae odporcu

Andrej Sámel má v roku 1968 tridsaťsedem rokov, je otcom troch detí a zastáva v období čs. jara významné posty v strane aj v armáde. Je účastníkom tzv. Vysočanského zjazdu za slovenskú časť delegácie a po nástupe G.Husáka k moci má následné osobné, profesné aj občianske a politické ťažkosti. Ide najmä o jeho prácu, angažovanosť a postoje v roku 1968, o postoje k okupácii ČSSR. Po rokoch 1990-91 zase o ťažkosti za postoje a názory na prebiehajúcu demokraciu a revolúciu a za názory na osobu V. Mečiara. Ako sám žalovaný mieni, mnoho našich ľudí si myslí a podľa toho sa aj správa, že s mocou, nech je akákoľvek sa spolupracovať oplatí, vynáša to funkcie, majetky a blahobyt. Stačí mlčať, myslieť si svoje, neprejavovať sa verejne, utiahnuť sa do seba a byť pasívnym.

K historickým okupačným dňom v roku 1968 sme napísali niektoré postrehy v prvej časti tejto analýzy (Husákštát...). A. Sámel cestuje 21.8. 1968 do Prahy aby sa porada KSČ premenovala na zjazd (pozdejšie premenovaný normalizátormi na kontrarevolučný) a za neprítomnosti vodcu strany a ešte aj terajšej legendy A. Dubčeka vystupuje na tribúnu. Pomáha sformulovať „Vyhlásenie k parlamentom a národom sveta", text „Vyhlásenie neutrality, „Vyhlásenie o vystúpení ČSSR Varšavskej zmluvy". Sformuluje a prečíta tiež „Prevolanie k slovenskému národu" a opakovane volá do čs. rozhlasu aby Slováci nastúpili do protiokupačného generálneho štrajku.

Keď prišiel ako vyslaný delegát Vysočanského zjazdu z Prahy do Bratislavy (26.8.1968) a po vypočutí hanobného vystúpenia Dr.G. Husáka po jeho príchode z Moskvy vystúpi na tribúnu tiež. Okupáciu nazve okupáciou, tragédiu tragédiou porovnateľnou s Mníchovom 1939. Moskovské protokoly ako prvý a jediný označí za novú falzifikáciu. Nasledovalo to, čo dobre poznáme. Tí čo sa otvorene postavili proti okupácii sa dostali do vážnych ťažkostí na ďalších 20 rokov. Medzi nimi aj A. Sámel. Ostatní, nomenklatúrne kádre, z toho ťažili, iní kolaborovali a niektorí z nich dodnes ťažia v privatizačnej afére, premieňajúc tak svoju niekdajšiu moc politickú na moc inú v podobe peňazí.

Novou zlomovou etapou v jeho živote bol november 1989. Vedel kde sa má postaviť a po GŠ 27. 11.1989 sa neskôr dostáva v januári 1990 do služieb FMV a pracuje v Prahe. Tu medzi prvými spoznáva niektoré

nesporne dobré predpoklady aj vlastnosti vtedajšieho ministra vnútra SR V. Mečiara. Postihol však aj niektoré jeho negatíva, negatívne vlastnosti, sklony a vlohy, ktoré by možno prešli bez povšimnutia u radových občanov, ale ktoré si on, ako skúsený pracovník ministerstva, nemohol nevšimnúť, pretože išlo jednak o ministra, ale tiež o človeka s veľkými ambíciami.

Núkali sa mu dve možnosti, ale v obavách o osud krehkej demokracie sa rozhodol o tú cestu, že informuje prezidenta V. Havla a premiéra M. Čalfu o tom, že v osobe M. Mečiara vyrastá osobnosť so silným sklonom k moci pri úplnej absencii kontrolných mechanizmov.

Revolúciu, tak ako predtým jaro 68, bral Sámel vážne a bol presvedčený, že nositelia monopolnej moci a nimi tvorené štruktúry, a to nie len v rezorte vnútra a ŠTB, musia „zo scény" odísť bez ďalšej možnosti zasahovať a rozhodovať o iných. Ťažko to všetko dnes A. Sámel znáša, lebo je presvedčený, že sa tak nestalo. Neprispôsoboval sa ani vtedy. Tvrdo pracuje, diskutuje a prie sa, riskuje doslova aj pri potlačení vzbury väzňov v Leopoldove.

Zdá sa, že sa osobne a subjektívne svojmu „osudu" vyhnúť mohol, ale objektívne ako chlap sa mu nevyhol. Neľutuje svoje kroky a rozhodnutia ani dnes, robil to, čo robiť bolo treba a čo mal robiť. Dnes je rád a pociťuje to ako satisfakciu, že okupačné vojská odišli v roku 1991 aj z ČSFR, že sa rozpadol Varšavský pakt. V novom zaradení pracuje pre ideály novembra 89 a pre zmeny. Tie už dnes sú v mnohom prekrútené, prípadne zastali na pol ceste. Nič to však nemení na skutočnosti, že tento pohyb mal a má svoj zmysel a A. Sámel je rád, že to platí aj o jeho čestnosti a činoch , ktoré osobne od tohto novembra robil a doposiaľ robí.

Dospieva tiež k názoru, že zmysel malo aj to, že v roku 1991 (ale aj predtým o iných veciach) zverejnil svoje názory v danom prípade a to najprv vrcholným ústavným činiteľom ČSFR a pozdejšie aj verejnosti, prostredníctvom denníka „Smer dnes", v podobe oných inkriminovaných 12 pokračovaní, ktoré sa tak dotkli žalobcu. Tak ako predtým celých 20 rokov bol presvedčený o svojej pravde, tak aj teraz vie, že má pravdu a bude len otázkou času, kedy sa úplne, definitívne potvrdí aj teraz.

b) Záujem novinárov a informovanosť verejnosti o kauze

Po odchode A. Sámela z FMV do dôchodku na sklonku roka 1990 celý rok žil v ústraní (ako aj ďalšie roky) a sumarizoval si svoje myšlienky a skúsenosti, aby v roku 1991, v období októbra a novembra 91 poskytol denníku „SMER dnes" rozhovor vo forme voľného vyprávania na pokračovanie. Tento denník uverejňoval dvanásť (12) pokračovaní jeho vyprávania pod názvom „ANDREJ PREHOVORIL" (odhalenie trinástej komnaty vysokej politiky)

Medzičasom však nastanú iné pomery, mení sa štátoprávne usporiadanie, vzniká ČR a SR a záujem novinárov a informovanosť verejnosti v tomto smere klesá. Klesá najmä po podaní žaloby zo strany V. Mečiara, ktorý ako šéf víťazného hnutia z roku 1992 sa dostáva na čelo vlády aj v novom štáte. Pre niektoré výroky ako aj obsah článkov najmä čo sa osoby premiéra týkalo, podáva na prelome rokov 1991/92 V. Mečiar žalobu aj na A. Sámela. Verejnosť už bola polarizovaná a nastavená na iné pomery a hodnoty a tak prevláda názor, že možné dôsledky si musí žalovaný niesť sám a že bolo vcelku zbytočné odporovať tak úspešnému mužovi slovenskej politiky.

V nasledujúcom období z jednotlivých pojednávaní sa objavujú potom len malé informatívne správy, ktoré zanikajú a tak už dnes málokto vie ako stojí a v akom je štádiu táto kauza po viac ako siedmych (7) rokoch jej trvania (1999). Napriek tomu sú noviny, ktoré prinášajú správu o tomto spore a tak sa o ne opriem ako o dobové svedectvo. Zachováme pritom časovú chronológiu ako boli tieto články uverejnené.

Po viac ako troch rokoch uverejňuje „Moravský den" (noviny pro Hanou střední Moravu) dňa 22.12.1995 článok pod názvom „NEOHROŽENÝ GENERÁL VZDORUJE V. MEČIAROVI", kde sú uvedené tieto skutočnosti:

Koncom okt. a zač. nov. 1991 z obáv o demokraciu na Slovensku zverejnil A. Sámel časť svojich spomienok z doby keď vykonával funkciu 1. námestka FMV ČSFR. Vyprávanie A. S. zverejnil „Smer dnes" a tiež novovzniklý denník „Moravskoslezský den". Sámel bol ako prvý, ktorý bol prezidentom Havlom menovaným generálom a vyslúžil si prívlastok „zamatový generál". Už 25.11.1991 podal na A. Sámela V. Mečiar ako predseda HZDS žalobu (na ochranu osobnosti). Cítil sa totiž dotknutý jeho 33 výrokmi ale najmä tým, že A. Sámel upozorňoval na silný sklon V. Mečiara k osobnej moci a tiež na to, že V. M. hovoril o tom, že do dvoch rokov tu bude konfederácia a kto bude držať v rukách ventily od ropy a plynu, bude mať v rukách republiku. Zvlášť sa ho dotklo vyprávanie v časti pod názvom „Z čoho vyrastajú diktátori". Podľa rozhodnutia Okresného súdu v B. Bystrici z roku 1995 mal A. Sámel spolu s BeBe press zaplatiť premiérovi vymedzenú sumu a zároveň uverejniť ospravedlnenie vyznačené súdom. A. Sámel však prehlásil, že s pravdou kupčiť nebude! Žalovaný je už päť rokov na dôchodku a nemá dostatok finančných prostriedkov. Jeho priatelia mu doporučili aby sa obrátil na demokraticky zmýšľajúcich občanov v ČR a SR a nezávislé masmédiá o prejavenie solidarity vo forme finančnej pomoci. Bol zriadené konto pod číslom 1031638-319/0900 v Sporiteľni a.s. II. mest. pobočky B. Bystrica. Kontrolu prípadných peňazí prostredníctvom médií mali na starosti Fedor Gál z Prahy, v. Chlípala z Košíc a Š. Kováč z B. Bystrice. Išlo o podporný fond pre tých, ktorí sú aj budú pre svoje politické názory aj v budúcnosti prípadne súdení (ako napr. básnik L. Feldek).

A.Sámel uviedol pre tento denník, že verí v to, že ním uvedené skutočnosti v spomienkach budú raz hodnotené ako prejav osobnej statočnosti a občianskej odvahy. Zmyslom týchto spomienok nebola pomsta ani nenávisť, ale snaha včas zastaviť V. Mečiara a nedopustiť opäť vládu jednej strany a osoby. Uverejnením týchto spomienok A. Sámel nechcel nikoho uraziť a neporušil tak žalovaný ani zákon. Za svoje subjektívne názory a kritiku nemôže byť predsa A. Sámel súdne stíhaný, pretože pravdivo opisuje dobu, udalosti, ich stretnutia a rozhovory. A. Sámel vyjadril len svoje politické názory a úsudky radového občana. Tieto názory sú vlastne realizáciou práva občana na vyjadrenie svojho stanoviska, teda aj realizáciou slobody prejavu. Tam kde je demokracia realitou, je každý politik pod prísnou kontrolou verejnosti a médií a zo svojej funkcie odchádza pod tlakom kontroly aj za menšie previnenia voči zákonom a morálke. Inak je však tomu u nás, v postkomunistických zemiach. Pravda musí zostať pravdou bez ohľadu na aroganciu mocných.

Súdny spor pokračoval a tak v denníku „Moravskoslezký den" sa objavuje ďalší článok zo dňa 15.10.1996 pod názvom „ZAMATOVÝ GENERÁL ODOLÁVA V. MEČIAROVI". V úvode denník zopakuje známe skutočnosti o kauze. Spor sa tiahne od roku 1992 a A. Sámel je žalovaný za sériu článkov v regionálnom banskobystrickom denníku „Smer". A. Sámel spomínal na éru bezprostredne po roku 1989, kedy uvedenú funkciu zastával a prichádzal do styku s V. Mečiarom. Žalovaný bol aktívny už v roku 1968, zúčastnil sa Vysočanského zjazdu KS za slovenskú skupinu. Keď G. Husák predniesol moskovský referát a protokoly na zjazde v Bratislave, bol jedným z mála, ktorý proti nemu vystúpili a jeho referát označil za začiatok nových falzifikácií. Bol vylúčený z KS, odoberajú sa mu vyznamenania, ako politicky aj občiansky knokautovaný odchádza vykladať vagóny, stáva sa robotníkom v úpravni vody a neskôr na doporučenie lekárov referentom. Po zamate 1989 pokračuje vo svojej rebélii, ide do Prahy a stáva sa 1. námestkom FMV a neskôr aj zamatovým generálom. V apríli 1990 po odvolaní Ciklamínyho z funkcie, už päť dní po svojom účinkovaní odvoláva 35 vedúcich funkcionárov čs. spravodajskej služby, necháva zapečatiť ich trezory, zablokuje všetky finančné prostriedky a predkladá aj novú koncepciu týchto služieb. Rieši všetky problémy, ktoré zamatová revolúcia v tomto rezorte pred štát stavia. Medzi nimi aj vzburu väzňov v Leopoldove. Neskôr zadáva ministrovi vnútra ČSFR J. Langošovi žiadosť o uvoľnenie z funkcie (rezignáciu na funkciu) a tak koncom roka 1990 odchádza domov. A. Sámel je opäť človekom „porazeným" v ringu (ako to sám hovorí), v boji vedenom nečestnými spôsobmi a údermi pod pás. Po odmlčaní však zverejňuje spomienky a práve tými sa cítil dotknutý V. Mečiar až natoľko, že podáva na neho súdnu žalobu. Pre historickú pravdu treba uviesť, že učinil tak pôvodne aj M. Kňažko, ktorý však po roztržke z HZDS a Mečiarom žalobu stiahol. Sámel z titulu svojej funkcie bol často na Slovensku a prichádzal do styku s Mečiarom. Medzi okruhmi kde sa nezhodli boli kádrové otázky v polícii (v pôsobnosti slov. ministra). Inou problematickou témou boli národnostné problémy, riešenie týchto otázok

a vzťah k federácii. Ale informácie o konfederácii už, ako vraví, nemohol stráviť. Vyvrcholením bolo tvrdenie V. Mečiara, že ak budeme zadobre so Sovietmi, tak budeme mať v rukách ventily od ropy a plynu a strategických surovín. Ako A. Sámel spomína, pýtal sa V. Mečiara odkiaľ tieto veci má, načo on odpovedal, že tieto názory získal z kontaktov s pracovníkmi KGB a sov. Konzulátom v Bratislave. Takéto kontakty však A. Sámel pokladal za nežiadúce. Preto upozornil služobnou cestou na tieto okolnosti ministra R. Sachera. Ale tiež prezidenta republiky.

Nie je bez zaujímavostí v tomto smere, že vtedajším prezidentovým poradcom bol práve Kňažko. Informácie sa potom dostali k Mečiarovi, ktorý potom svoje „priateľstvo" a vzťahy k Sámelovi premenil na otvorené nepriateľstvo a pričinil sa aj o jeho „likvidáciu". Tento denník v danom čase písal o odvolacom konaní na Krajskom súde, ktorý podľa priebehu bol pokladaný aj žalovaným ako jedným z účastníkov, za korektný. Novinárom však bolo zakázané používať záznamové zariadenia a fotografovať. Rozhodnutie KS bolo považované za primerané súčasnej situácii na Slovensku, aj keď rozhodnutie senátu nevyznieva v neprospech pravdy.

Medzitým čas pokročil, je rok 1998, pojednávania a vypočúvanie svedkov pokračuje. O ďalšom takom pojednávaní píše „Korzár", košické noviny, zo dňa 18.2.1998 pod názvom „GENERÁL SÁMEL BOJUJE ZA PRAVDU".

A.Sámel vyjadruje pri tejto príležitosti aj svoje želanie, aby sa proces už skončil a aby sa mohol sústrediť na napísanie knihy o leopoldovskej vzbure (o jej pozadí a príčinách). Ako svedok v tejto kauze, na tomto pojednávaní, predstúpil pred sudkyňu Okresného súdu Košice II. aj predseda súdu SR M.Číč. Na adresu časového odstupu od započatia kauzy poznamenávajú autori článku, že ide o „biblických sedem rokov" počas ktorých generál Sámel bojuje o pravdu. V článku sa prenesú do atmosféry porevolučného marca 1990, keď sa po páde režimu otvárajú aj brány do sveta a každý si pojmy sloboda a demokracia vysvetľuje po svojom. Aj odsúdený v UZNV stupňovali svoje požiadavky. Žiadali komfort a to čo sa odohralo v Leopoldove bolo iba vyvrcholením porevolučnej eufórie. Vzbura však bola potlačená.

Touto úlohou bol ministrom Sacherom poverený A. Sámel, ktorý väzňov aj vyzval aby sa vzdali. Takto však urobilo do stanovenej lehoty 172 odsúdených, napriek tomu, že výzvy sa opakovali. Ostatní zapálili časť blokov. Napriek tomu, že sa podarilo pplk. Dufekovi - veliteľovi jednotky URNA (červené barety) preniknúť s jednotkou na nádvorie väznice, narazili tam na dav vyzbrojený sekerami a kopijami (asi 400-500-členný dav), ktorý bol odhodlaný na všetko. Väzni boli nadopovaní analgetikami a alkoholom. URNA sa stiahla. Prítomný vojenský prokurátor, ktorý všetko bedlivo sledoval, zdôrazňoval, že sa musí postupovať podľa zákona a nikto ho nesmie porušiť. Napätie vrcholilo a tak poobede, okolo 17, 00 hod. nastupuje pri východnej bráne ÚZNV asi 250 mužov, medzi

nimi ako prví príslušníci červených baretov, za nimi psovodi ÚZNV, príslušníci výsadkového vojska (s ostrými nábojmi) a pole uzatvárali vybraní výsadkári s cvičnými nábojmi na vytváranie tzv. palebnej kulisy. Vchody do budov chránili väzni zo striech, kde mali nahromadené kamene a tehly. Strechy však „vyčistil" vzlet vrtuľníka a paľba z brokových zbraní. Potom vyrazila úderná jednotka a psychologický účinok bol rozhodujúci. V boji muža proti mužovi vzbúrenci neobstáli a v priebehu dvoch hodín sedelo na zemi 834 spútaných väzňov, ktorí neskôr ľutovali, že sa nechali militantnými vodcami k tomuto činu vyprovokovať. Po 19. Hod. už námestník FMV A. Sámel hlásil výsledok akcie predsedovi slovenskej vlády, ktorým bol vtedy M. Čič. Ten bol spokojný, lebo neboli avizované straty, akcia prebehla zákonne.

Vtedy mohli občania túto udalosť sledovať v TV, aj keď len fragmentárne. Celá táto akcia sa neskôr stala nástrojom ostrého mocenského a politického boja, až po žalobu V. Mečiara, po uverejnení spomienok A. Sámela v denníku „ Smer" na neho aj na BeBe Press (šéfredaktorom bol I. Bača). A. Sámel teda uviedol v spomienkach aj to, že upozornil prezidenta aj predsedu vlády na to, že v osobe V. Mečiara vyrastá osobnosť so silným sklonom k moci, pri úplnej absencii kontrolných mechanizmov.

Žaloba V. Mečiara mala deväť strán a 35 bodov. Tento počet však po jednotlivých pojednávaniach vďaka obhajobe A. Sámela znižoval, rovnako aj čiastku, ktorú Mečiar požadoval (z pôvodných 980 000 SK už len 200 000 SK a ospravedlnenie). A. Sámel sa však rozhodol, že svoj boj nevzdá a bude o pravdu bojovať. Celé to trvá už sedem rokov a kauza prerástla z otázky ochrany osobnosti a stala sa odrazom celospoločenského boja o moc. Medzi množstvom navrhovaných svedkov, ktorých bolo treba vypočuť bol navrhnutý aj predseda Ústavného súdu M. Čič. Ten mal ozrejmiť situáciu ako došlo k potlačeniu vzbury, kto celú akciu riadil. Mečiar sa totiž medzičasom nechal počuť, že zásluhu na hladkom priebehu zásahu má on, ktorý akciu riadil, ale z hodnosti plukovníka bol nezaslúžene povýšený do hodnosti generála A. Sámel.

Svedok M. Čič - predseda Ústavného súdu povedal, že v tom čase bol podpredseda federálnej a predseda slovenskej vlády a bol na zasadnutí v Kolodejoch, keď mu cez prestávku oznámili, že v Leopoldove sa niečo deje. Poveril preto ministra vnútra SR V. Mečiara aby tam šiel a do príchodu predsedu vlády dozeral na situáciu. Akcia sa nesmie začať kým predseda nepríde. Federálna vláda potom M. Čiča poverila aby viedol akciu – ako však predseda Ústavného súdu zdôraznil, riadením ideovým, nie konkrétnym, vojenským a bezpečnostným. Na také riadenie bol minister vnútra ČSFR R. Sacherom poverený námestník plk. A. Sámel (odborné, vojenské, bezpečnostné riadenie). Práve A. Sámel koncipoval celú akciu. Jeho účasť na akcii pokladal M.Čič (ako to aj uviedol po rokoch) za strategickú a zásadnú - rozhodujúcu. Ako ďalej povedal M. Čič, situáciu mapoval po príchode poobede, v Leopoldove z vrtuľníka, ale tá sa menila

z minúty na minútu (väzni na strechách). Predpokladali preto tiež, že vzhľadom na možný ozbrojený odpor môže dôjsť pri zásahu k vysokým stratám (odborníci odhadovali 200-250 mŕtvych). Vďaka odbornej stratégii akcia dopadla dobre, prebehla korektne, bez zbytočného krviprelievania. Preto predseda slovenskej vlády M.Čič vtedy navrhol prezidentovi republiky V. Havlovi povýšiť A. Sámela do hodnosti generála. Potom sa svedok Čič vyjadril aj k strate materiálov zo sejfov MV SR, ktoré spomínal V. Mečiar ešte v roku 1992.

Pre novinárov pri tejto príležitosti povedal žalovaný A. Sámel, že nevie kedy to všetko skončí, vyčerpáva to a oberá o čas, ale jemu ide len o pravdu!

Treba uviesť, že pred súdom vypovedali už mnohí svedkovia, známe osobnosti ako Mikloško, Feldek, Tatár, Gál, Sacher, Andráš, Roško ,ale aj gen. Hohl a Ryšavý a iní. Mali by byť ešte vypočutí aj Zajac, Langoš, Nagyová, Ruml a tiež český prezident Havel. Prezident však odmietol, pretože sa nechce miešať do vnútorných záležitostí inej krajiny ačkoľvek spor je takpovediac federálny).

A. Sámel bojuje ďalej za pravdu, je generál a generáli nezomierajú ako obyčajní ľudia, hovorí.

C) Stručný výpis zo spisov - chronológia kauzy (graf)

Navrhovateľom je predseda HZDS V. Mečiar (v tom období nebol vo vládnej funkcii, ale v opozícii po prvom odvolaní), odporcami sú BeBe Press, šéfredaktor „Smer dnes" I. Bača (ktorí neskôr ako odporcovia v 1. a v 2. Rade boli vynechaní - vyvinení) a A. Sámel z B. Bystrice, ktorého kauzu vlastne v tomto materiáli aj primárne opisujeme.

Žaloba podľa žalovaného bola podaná ako podráždená reakcia na to, že gen. v. v. A. Sámel vyrozprával časť svojich spomienok z pôsobenia na FMV ČSFR v Prahe (od 14.1.1990 do 31.1.1991), kedy bol jeho služobný pomer skončený.

Rozprávanie uverejnil denník „Smer dnes" v 12-tich pokračovaniach v dobe od 22.10 až po 5.11.1991 pod názvom „ANDREJ PREHOVORIL, PPODHALENÁ TRINÁSTA KOMNATA VYSOKEJ POLITIKY". Stalo sa tak preto, lebo narastali obavy žalovaného o ďalší vývoj v ČSFR, osobitne na Slovensku.

Ešte však predtým, a síce začiatkom marca 1990 napísal A. Sámel z titulu svojej funkcie informáciu prezidentovi a vrchnému veliteľovi brannej moci v ČSFR V. Havlovi a premiérovi vlády M. Čalfovi, ktorú menovaným tlmočil a odovzdal jeho priamy nadriadený FMV ČSFR R. Sacher.

V tejto informácii uviedol A. Sámel, že v osobe ministra vnútra SR V. Mečiara (v tom čase bol ministrom od januára 1990 do prvých slobodných volieb v júni 1990, kedy sa potom stal premiérom, aby ho na jar roku 1991 odvolali) vyrastá osobnosť so silným skonom k moci, pri úplnej absencii kontrolných mechanizmov. Ďalej informoval o jeho výrokoch, ktoré Mečiar vyslovil pred ním o tom, že do dvoch rokov tu bude konfederácia a kto bude držať v rukách ventily od ropy a plynu, bude držať v rukách republiku. Uviedol tiež, že menovaný k týmto názorom dospel po kontaktoch s pracovníkmi KGB a ambasády ZSSR v Bratislave. A. Sámel uviedol tiež svoje výhrady voči personálnej politike V. Mečiara na MV SR.

V. Mečiar sa o tejto informácii dozvedel, v dôsledku čoho došlo medzi nimi k roztržke a dočasnému prerušeniu vzťahov. Neskôr V. Mečiar ako žalobca a predseda HZDS svojou žalobou akoby poúčal súd a naznačoval mu ako má postupovať. Žaloba V. Mečiara napriek obsiahlosti je vlastne nekonkrétna a navrhovateľ v nej žiada ospravedlnenie a úhradu 980 000 SK ako nemajetkovú ujmu.

Žalovaný A. Sámel sa k žalobe písomne vyjadril, čo podal súdu 13.1.1992, kde žalobu zamietol a odmietol ako neodôvodenú a zároveň navrhol súdu niektoré dôkazy.

Keď V. Mečiar odmietol opakované požiadavky OS v B. Bystrici aby žalobu konkretizoval (výroky ktorými sa cíti dotknutý), senát OS pod vedením JUDr. M. Zvaru dňa 4.3.1992 žalobu zamietol a rozhodol o zastavení súdneho konania.

V. Mečiar sa však voči tomuto uzneseniu OS dňa 19.3.1992 odvolal. Krajský súd potom svojím uznesením zo dňa 23.6.1992 (ktoré je podpísané JUDr. M. Jamrichom) jeho žiadosti vyhovel, uznesenie OS (4.3.92) zrušil a uložil mu v konaní ďalej pokračovať. V. Mečiar potom vypracoval a podal žalobu dňa 15.6.1992, ktorú OS prijíma dňa 22.6.1992.

Žalobca v obsiahlom 9-stránkovom podaní žaluje všetky výroky, ktoré sa ho dotkli a ktoré potom pozdejšie OS rozložil do počtu 35 žalovaných výrokov a žiada ospravedlnenie za tieto všetky výroky.

V. Mečiar tiež svojim podaním zo dňa 31.8.1992 (to je už po víťazných voľbách, je predsedom vlády SR a chystá sa veľký triumf k 1.9.92 a ústavou SR) aby predmetná vec bola preložená a delegovaná Bratislavskému súdu. Ale odporcovia s týmto návrhom nesúhlasili, lebo príslušne miestnym súdom je OS v B. Bystrici. Navrhovateľ sa neuspokojil a odvolal sa na Najvyšší súd SR, ktorý však uznesením (podpísaný predseda senátu JUDr. Svoboda) návrhu žalobcu nevyhovel a prikazuje naďalej vec OS v B. Bystrici.

Žalovaný A. Sámel k novému textu žaloby V. Mečiara (zo dňa 15.6.92) odovzdal dňa 25.8.1992 písomné stanovisko a navrhol dôkazy ku

všetkým bodom žaloby v počte 35. Podanie obsahovalo 36 strán textu a 28 listinných príloh, pričom súdu navrhol žalovaný vypočuť cca 20 svedkov. Kým v prvom svojom podaní navrhol A. Sámel dva dôkazy a vypočutie dvoch svedkov, ponúkol tiež odtajnenú správu BBV SNR z vyšetrovania činností MV SR po 17. novembri 1989 a žiadal tiež aby súd požiadal predsedníctvo SNR o poskytnutie výpovede V. Mečiara. V tomto podaní však A. Sámel (26.8.92) počet svedkov rozširuje o ďalších 24 osôb (Gál, Sacher, M. Strýko, Andráš, gen.Hohl a Ryšavý a tiež Svěchota-neskôr funkcionár SIS).

Neskôr, dňa 21.4.1993 (už v podmienkach SR) dochádza na Obvodnom súde v Bratislave k výsluchu V. Mečiara, ktorý v obsiahlom expozé zotrval na podanej žalobe z 15.6.92, ale sa dopustil ďalších nepresností, ktorými udalosti zahmlil. Celý dej udalostí a vyprávania posunul časove o jeden rok dozadu, teda z roku 1990 na rok 1991 (A. Sámel už v tom čase na dôchodku) a v niektorých smeroch svoju žalobu rozšíril. Urobil napr. pred súdom prehlásenie, že: „...Môže byť smrť fyzická a politická, za politickú považujem činnosť odporcu. Ďalej chcem povedať a prehlásiť, ak pán Sámel povie na čiu zákazku to urobil, zmením petit návrhu..." (koniec citátu).

Vyriekol tiež dľa žalovaného niektoré nové nelogičnosti a nepravdy („...Nepravdivé sú tvrdenia o mojom úsilí o mocenské postavenie...", „...ďalej popieram tvrdenie, že som vykonával rôzne kauzy, prevracal zákony a právo...", „...Nie je pravdou, že by som sa kedykoľvek vyhrážal zneužitím ropy a plynu, dokonca aj teraz, keď sú vzťahy napäté, nič podobné nerobím...").

„Na obsiahle, vážne, nepravdivé a v mnohých smeroch zmätené vyjadrenie V. Mečiara na Ob. Súde v Bratislave 2. (zo dňa 21.4.93) som reagoval - hovorí A. Sámel - písomným vyjadrením, ktoré OS aj odovzdal 24.8.1993." Obsahuje 65 strán textu a cca 300 strán listinných príloh. A. Sámel upresnil v ňom aj návrh na vypočutie svedkov 25 osôb (ako noví svedkovia sú navrhnutí V. Havel, M. Kňažko, vodiči J. Dvorský a M. Štefanovič, ale tiež J. Budaj, JUDr. Čarnogurský a iní).

Medzičasom však medzi týmto podaním až po najbližšie rokovanie súdu uplynie ďalších 400 dní a A. Sámel nadobudol presvedčenie, že bol dostatok času na preštudovanie materiálu a zaujatie stanoviska - to však nenastalo a žalovaný to ani inak nezistil a nepostrehol. Okresný súd tiež nezabezpečil splnenie svojho uznesenia z rokovania (dňa 24.8.93), ktorým zaviazal navrhovateľa dať do 60 dní k podaniu žalovaného písomné stanovisko. V kauze sa pokračuje rokovaním súdu až 29.11.1994, na ktoré bol pozvaný aj V. Mečiar, ale ani jeho právny zástupca sa na súd nedostavil. Preto sa samosudkyňa po čakaní a to JUDr. I. Šnapková rozhodla ústne a bezprostredne vypočuť žalovaného A. Sámela ku všetkým 35 bodom žaloby. Na záver bolo A. Sámelovi uložené OS niektoré body žaloby lepšie doložiť dôkazmi.

Išlo napríklad o takéto žalované výroky:

„...Zákonnosť a právo sú prevrátené na ruby. Inak by sa nedialo to čo sa deje s Demikátom, V. Mečiarom, nediali vy sa rôzne iné kauzy, špinavosti, lustrácie. A občania sú sklamaní,... priemerný človek dezorientovaný, stáva sa tak potravou v rukách manipulátorov s verejnou mienkou a mocou. Jedným z nich je V. Mečiar a ten to vie robiť. Všetci diktátori vyrastali na takomto podhubí, na priemerných ohlúpených ľuďoch, totálne dezorientovaných a na nacionalizme..." (koniec citátu).

Jednalo sa tiež o výrok:

„... Raz som V. Mečiarovi povedal: Vlado, si dobrý demagóg, ale Mussolini bol lepší. Vlado je inteligentný, vravia o ňom, že je fenomén. Nevadilo mi to, ani všetko zlé mu nepripisujem. Má však niečo vo svojom charaktere, vo svojej povahe, čo nie je dobré. Je schopný klamať, a to bez začervenania, je schopný podvádzať. Toto veľký politik vo veľkej politike nesmie robiť. Potom existuje nebezpečie, že vyrastú noví vodcovia, spasitelia... a to nie je pravda." (koniec citátu).

Doplnok k podaniu zadáva A. Sámel súdu písomne dňa 16.12.1994 v rozsahu 9 strán textu a s trinástimi prílohami, podľa pokynov samosudkyne OS.

O rok pozdejšie dňa 19.10.1995 je rokovanie OS (vedie JUDr. I. Šnapková), v závere ktorého je vyhlásený rozsudok. Žalobcu už v tom čase zastupuje nový právny zástupca JUDr. M. Ábelovský (namiesto JUDr. Keltoša), ktorý uvedie, že inkriminované rozprávanie žalovaného vlastne nečítal. Obhajoba A. Sámela žiada žalobu zamietnuť ako neopodstatnenú. JUDr. I. Šnapková v tomto konaní a rozhodnutí z 35 žalovaných výrokov zamieta 17 ako neopodstatnené a za ostatných 18 sa má žalovaný v „Smere dnes" V. Mečiarovi ospravedlniť. BeBe Press a žalovaný A. Sámel majú zaplatiť každý po 100 000 SK žalobcovi.

Proti tomuto rozsudku OS sa A. Sámel dňa 4.12.1995 písomne odvoláva (rozsah 80 strán textu a 200 strán listinných príloh) a žiada žalobu zamietnuť v ostatných 18 bodoch či žalovaných výrokoch. Žiada tiež vykonať nové dokazovanie s ohľadom na chyby, ktoré sa v priebehu tohto politicky motivovaného procesu vyskytli.

Odvolací KS v B. Bystrici vytýči pojednávanie na 3.10.1996 a rokovanie vedie JUDr. M. Jamrich , za neprítomného pôvodne určeného predsedu senátu (JUDr. P. Priechoda). KS rozsudok OS v odvolaním napadnutej časti zrušil a vec mu vráti v tejto časti na ďalšie konanie a rozhodnutie. V odvolaní nenapadnutej časti potom ponecháva rozsudok OS nedotknutý. KS zrušil tiež rozhodnutie OS o úhrade nemajetkovej ujmy vo výške 100 000 SK a ponechal súdu určiť prípadnú sumu po skončení dokazovania.

KS právoplatne zamietol ďalšie tri (3) body V. Mečiara, čím sa počet zamietnutých bodov žaloby zvýšil zo 17 na 20 z celkového počtu 35. KS zdôraznil, že v tomto smere nie je už potrebné vykonať ďalšie dokazovanie.

V danom prípade išlo o nasledovné body:

„... Po roztržke v apríli Vlado ma totálne ignoroval,...čo ja som prijal. Ešte aj svoju pani k tomu viedol...“,“... Ale keď mi Vlado povedal, že do dvoch rokov tu bude konfederácia...“,

„...on mi povedal, fakticky to priznal, že ich získal z kontaktov s pracovníkmi KGB...“.

KS sa stotožnil tiež zo závermi OS v dvoch bodoch žaloby, no nerozhoduje o nich (napr. „...pán V. Mečiar hovorí, že som organizoval jeho sledovanie, čo je absurdné“, „... spával som u neho a v jeho perfektnej vile na Partizánskej ul., mal som tam apartmán aj pre moju rodinu...“.).

Odvolací súd poukázal aj na to, že je nevyhnutné preukázať aj žalobný bod č.32 uverejnený v denníku Smer (31.10.91), ktorý znel:“...Je schopný klamať, blufovať a to bez začervenania, je schopný podvádzať“, je nutné teda preukázať v čom vidíme takúto negatívnu schopnosť navrhovateľa. Ak by sa výrok ukázal ako nepravdivý, vážnym spôsobom a vo veľkej miere by zasahoval do práv na ochranu osobnosti navrhovateľa.

Tu je na mieste ak sa oprieme o priamy dokument KS a to uznesenie pod číslom 11 Co 756/96, zo dňa 3.10.1996, v ktorom na str. 5 (druhý odstavec) je uvedené:

Odvolací súd dospel tiež k záveru, že publikovaný výrok týkajúci sa kontaktov navrhovateľa s KGB nie je takého charakteru, respekt. nie je tak štylizovaný, že by mohol vyvolať v tomto smere pochybnosti vo verejnosti voči navrhovateľovi, nakoľko odporca v 2.rade ho v publikovanom článku neobvinil z toho, že by bol priamy spolupracovník KGB (napr. agent), ale písal len o kontaktoch s pracovníkmi KGB, ktoré vlastne aj podľa vyjadrenia samotného navrhovateľa, respekt. podľa niektorých ďalších dôkazov vyplývali z funkcie, ktorú navrhovateľ v tom čase vykonával a služobné kontakty s KGB sa zo strany kompetentných osôb výkonnej štátnej moci vyskytovali i v období neskoršom, než o ktorom písal v sérii článkov odporca v 2. rade. Napokon kontakty a prijateľná spolupráca medzi spravodajskými službami sa vyskytujú aj v terajšom období. (koniec citovaného odstavca z uznesenia KS).

OS je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu tam, kde bol tento vyslovený. Uznesenie OS z jeho rokovania 3.10.1996 bolo A. Sámelovi doručené tiež 3.3.1996 (teda takmer po pol roku). Preto žalovaný A. Sámel v súlade s prípisom samosudkyne OS zo dňa 5.3.1997 vypracoval požadované doplňujúce podanie, v ktorom navrhol a upresnil

nové dôkazy. Pojednávanie OS bolo potom vytýčené na 4.6.1997 kde už boli k dispozícii doplnené údaje podania A. Sámela v počte 27 strán textu a 100 strán listinných príloh.

Od toho pojednávania až do teraz (teda cca 2 roky) cez obdobie parlamentných a prezidentských volieb 1998 a 1999 sa na tom poli nič neodohralo.

Pre lepšiu orientáciu zrekapitulujeme len toľko, že z pôvodne 35 bodov žaloby (žalovaných výrokov v článkoch) je k dnešnému dňu, po pojednávaní z roku 1997 k letu 1999, právoplatne zamietnutých 20 bodov žaloby, po siedmych (7) rokoch trvania tohto súdneho sporu s politickým pozadím zostáva teda na dokazovanie a rozhodnutie ešte 15 bodov či výrokov, podľa toho či hovoríme o žalobe alebo žalovanom. Za dva body ďalšie sú zodpovední jednak žalovaný A. Sámel ale aj BeBe Press, takže je na žalovanom A. Sámelovi aby dokazoval pravdivosť a korektnosť svojich ostatných 13 výrokov či bodov.

Graf priebehu kauzy

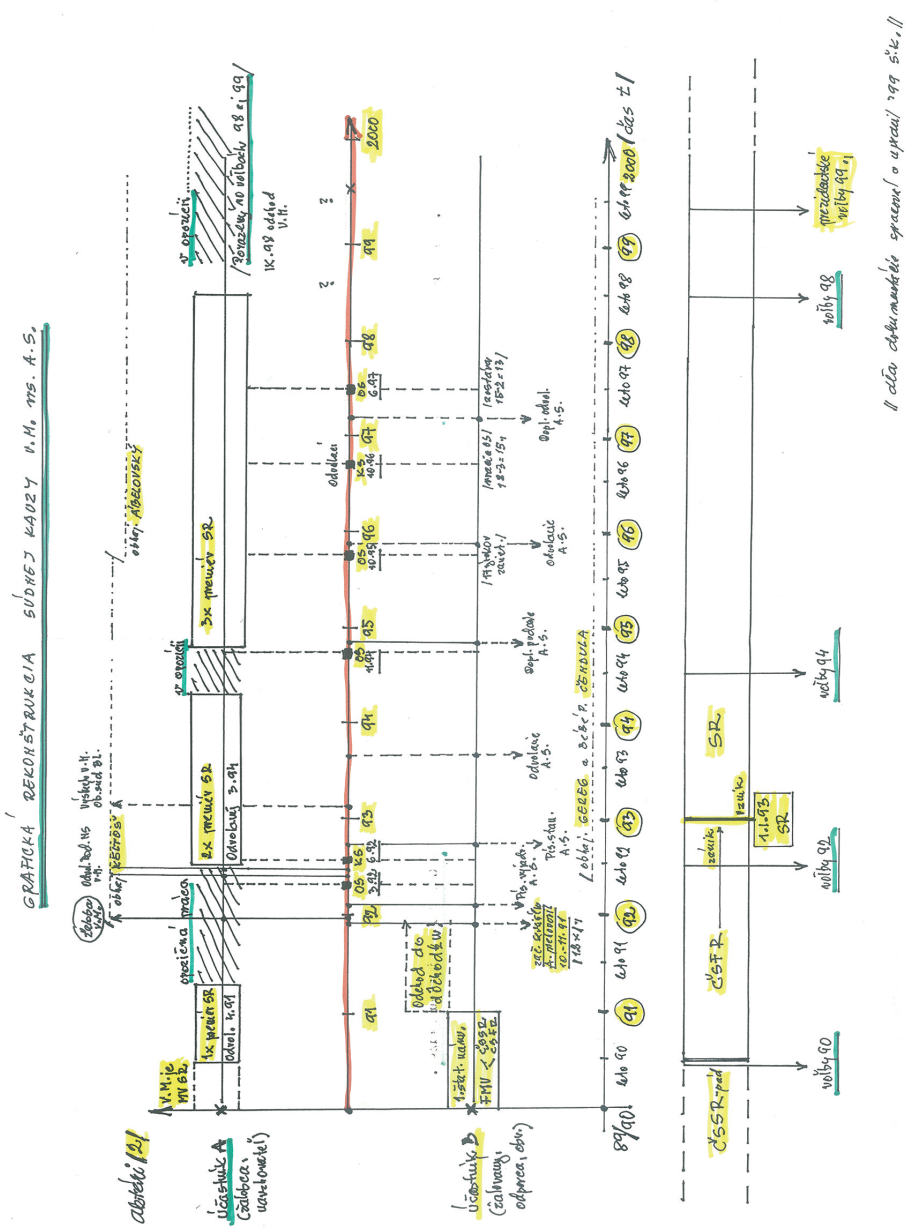

D.) Poznámky z aspektu psychológie

Ako socializovaný občan tu autor tohto textu žije, pracuje a sleduje spoločensko-politické udalosti, ich vývin a nositeľov rôznych káuz, najmä v poslednom období rokov 1990-99 (špeciálne v rokoch 1993- 98 a presnejšie v období vyhraneného mečiarizmu v rokoch 1994-98). Býval som a naďalej aj som znepokojený rôznymi skutočnosťami, medzi nimi aj prípadom súdnej kauzy A.S. vrs. V.M., vedenej pod číslami 10 C 272/91, potom 10 C 272-91-275 a na KS 11 CO 756/96. V tejto časti textu sformulujem svoje občianske obavy, ktoré vďaka svojej profesii sa budem usilovať pretransformovať z laického jazyka aj do odbornej (forenznej) terminológie, ktoré som aj obhajcovi A.Sámela písomne vypracovával v rokoch 1996-97 ako podnety a návrhy na obhajobu.

Klamstvá, spory a činy V. Mečiara za uvedené obdobie hovoria o tom, že dotyčný je menej schopný sebakontroly, nevie hovoriť pravdu, a používa lož ako pracovnú metódu (viď. denná tlač a literatúra: M. Leško, 1996, str.177 a ď.) Navrhovateľ a žalobca V. Mečiar vo vrcholových funkciách reprezentoval SR a teda každého z nás ako občanov a predstavoval tak aj verejnú tvár našej republiky.

Obhajoba žalobcu tvrdila, že v hodnotení sporu a dôkazov je neprípustné dokladať zo strany žalovaného najmä literatúru a knihy vydané neskôr, mimo časovej koincidencie, kedy a za čo sa spor začal, pretože sa netýkajú predmetu sporu. Napriek tomu, že od roku 1991/92 sú známe rôzne kauzy, spravodajské hry, aféry, podvrhy.

Na druhej strane žalovaný aj po časovom odstupe je neustále v tomto spore pre niečo, čo tiež vlastne bolo v minulosti odpublikované a odznelo dobovo a jednorázovo v časoch existencie ČSFR.

Možno laicky povedať, v tomto bode ide o nepochopenie vzťahu medzi troma faktormi, ktoré platia jednak v klinike, ale aj v managemente, ekonomike aj v politike a spočívajú v súvislostiach medzi kauzálnou retrognózou, kauzálnou diagnózou a kauzálnou prognózou.

Svojimi návrhmi, ktoré neboli zo strany obhajoby žalovaného nikdy realizované, som sa len domáhal aplikácie poznatkov svojej profesie na riešenie praktického problému medzi zúčastnenými v tejto súdnej kauze. Mal som taký dojem a názor s určitými úkonmi v tomto konaní prispieť k objasneniu kriminogenézy tohto prípadu aj skúmaním spôsobilosti vypovedať, ale tiež skúmaním vierohodnosti jednotlivých tvrdení, výpovedi a žaloby ako celku. Už tým, že A. Sámel postupne predkladanými textami, dôkaznými listinami a návrhom svedkov sa o to aj postupne usiloval, čoho výrazom je aj eliminácia prvých 17 žalovaných výrokov z počtu 35.

Žiada sa tu uviesť niektoré poznámky k v žalobe frekventovanému pojmu tzv. difamácie, integrite a narušeniu osobnosti, vo svetle výroku A.Sámela zo seriálu „Andrej prehovoril", kde bolo v tom čase

konštatované, že „... (V.M.) je schopný klamať, blufovať a to bez začervenania. Je schopný podvádzať.". Žalovaný A. Sámel, podľa svojich vtedajších služobných, ale už aj niektorých verejných skúseností a to z kontaktov, reakcií, prejavov a výrokov V. Mečiara, vyjadril svoj dojem, názor a to po stránke občianskej, psychologickej aj služobnej, na určitú eventualitu.

Schopnosť je tu vyjadrená psychologickým laikom ale skúseným človekom z rezortu vnútra a politického života, kupodivu v zhode s psychológiou, ako latentne prítomná potencionalita, teda možnosť. Táto možnosť sa môže týkať intelektu aj osobnosti človeka, jeho reakcií, správania, konania a to aj pro futurum.

Osoba, ktorej sa takéto tvrdenie týka ako možnosť, môže takýto názor či hypotézu o nej samotnej, svojim aktuálnym a ďalším budúcim správaním potvrdiť alebo vyvrátiť. Ak koná čestne a hovorí pravdu, hypotézu nepotvrdila a autor výroku sa mýlil, čím mohol spôsobiť žalobcovi ujmu nemajetkovú. Je to takpovediac v moci označenej osoby či žalovaným predikovaná potencialita sa u neho aktualizuje aj inokedy v čase.

Ak sú určité potencionality, sklony či vzorce správania (a to aj verbálne) fixované v návyky, určite ich osoba uplatní a aplikuje ako svojbytný, sebevlastný typ reagovania a správania, vrátane aj obsahovej stránky.

Všeobecný sklon k niečomu (nehovorenie pravdy, luhanie, nečestnosť) sa prejaví v situáciách zatajovania vecí, informácií, v nadnesených sľuboch, či krádežiach a podvodoch, prípadne v polopravdách a dezinformáciách, a to aj vo verejnej rétorike a politike. Môže sa jednať o nahradzovanie jednej pravdy inou, pravdy za nepravdu, alebo jednej nepravdy inou. V danom prípade výrok uvedeného typu nepôsobil dlhodobo. Objavil sa v hovorenej či písomnej podobe, odznel v určitej situácii a súvislostiach (služobnej, spoločenskej, štátoprávnej), pričom ale môže zotrvať okrem médií a nosičov predovšetkým vo vedomí samotného adresáta. Deje sa tak často aj vtedy, ak je dotyčná osoba sama pred sebou, vo vlastných očiach difamujúca. Ak je osoba aj vodcovským typom, potom neznesie žiadnu škvrnu ani náznak nedokonalosti vo svojom self-koncepte o sebe.

Zasiahnuť integritu môže dlhodobý, silný a opakujúci sa podnet (opakujúce sa verbálne útoky či ohováranie), čo však nie je prípadom žalovaného. Ak žalobca má takéto pocity a zážitky aj v ďalsom čase, eventuálne zo strany iných jednotlivcov či skupín, to je už inou otázkou. Politik verejne percipovaný je vystavený rôznym, často protichodným, frustrujúcim a integrujúcim podnetom v interpersonálnej oblasti a vo svojej vlastnej politickej činnosti. Toto všetko môže ale nemusí labilizovať jeho osobnosť, čím sme sa vlastne dostali k otázke premorbídnych (predisponujúcich) činiteľov jeho osobnosti.

Onen siný, dlhodobý a opakujúci sa podnet môže narušiť integritu a stabilitu osobnosti najmä vtedy, ak dopadá na nevyváženú, nestabilnú, neharmonickú osobnosť a indukuje buď mierne formy neurózy, prípadne psychopaticky potencovanú dekompenzáciu, ba až psychotický proces. Práve preto by bolo bývalo vhodné destabilizujúci, dezintegrujúci a difamujúci vplyv žalovaných výrokov v súdnom konaní aj preukázať znalecky.

Ako občan a psychológ sa nechcem uspokojiť s prípadným chybným presvedčením, že žalobca vlastne svojim ďalším osobným a politickým konaním potvrdil (konfirmoval), že takým spôsobom koná a jedná a teda je spôsobilý a schopný klamať, podvádzať a blufovať. Domnievam sa tak napriek tomu, že v období rokov 1990-98 aj iné osoby, často spolupracovníci V.M. potvrdzujú, a to nepriamo, v spornom výroku A.S. konštatovanú latentnú schopnosť navrhovateľa ako kontinuitnú, trvalú vlastnosť a výbavu jeho osobnosti, čo aj zhrnuli verejne a literárne do pojmu „lož ako pracovná metóda".

V tejto dlhej kauze sa odvíja jedna skutočnosť, ktorá spočíva v tom, že žalobca pokladá výroky odporcu za také, ktoré sú nepravdivé, difamujúce, znížili vážnosť navrhovateľa v očiach verejnosti a pôsobili (pôsobia?) na jeho osobnosť, pretože zasiahli aj do integrity jeho osobnosti. Pokladáme za vhodné preto uviesť niektoré skutočnosti, ktoré sa osobnosti a jej integrity týkajú.

Osobnosť je relatívne trvalá sústava či súbor vlastností, čŕt, ktoré u priemernej, dospelej, psychicky zdravej osoby vykazujú aj určitú konzistenciu a stabilitu v čase a majú svoju štruktúru a dynamiku. Štrukúra značí, že sú ustálené väzby medzi prvkami. Narušenie väzieb daných prvkov systému vedie aj k narušeniu subsystémov osobnosti a tým aj k dezintegrácii osobnostného systému človeka ako celku. Integrácia zase znamená, že človek s integrovanými črtami funguje v medziach normy, relatívne bez problémov a porúch, čo zaručuje jeho sociálnu adaptabilitu. Takto potom jedinec žije a pracuje normálne, s primeraným pocitom osobného šťastia, bez symptómov dezintegrovanej, maladjustovanej, disharmonickej či abnormnej osobnosti.

V tejto kauze a spore, nielen z pohľadu potencionalít ale aj z hľadiska osobnosti, sa vynára problém, ktorý nepokladáme ani súdnoznalecky za neriešiteľný. Vzhľadom na žalobu možno predpokladať, že v čase pred uvedeným seriálom A. Sámela, bola osobnosť navrhovateľa V. Mečiara integrovaná. Výroky odporcu zasiahli do integrity navrhovateľa. Potom súdnoznalecké dokazovanie by bolo pomohlo riešiť otázku, či je tomu tak alebo nie, pretože táto stránka je obsiahnutá v širšej hypotéze, či je osobnosť V.M. aj t. č. integrovaná alebo nie

Ak by išlo v prípade V.M. o prvky a prejavy dezintegrácie, dokazovanie by mohlo objasniť a odhaliť to, čo v dôsledku publikovaného seriálu (výrokov) dezintegráciu spôsobilo a tým zodpovedať aj otázku

premorbídnej osobnosti. Skutočnosť o dizintegrácii účinkom publikovaných výrokov v seriáli by bolo možné akceptovať len vtedy, ak premorbídna osobnosť navrhovateľa bola intaktná. Aj v takom prípade ak by boli dezintegrujúce účinky u odolnej osobnosti, tie postupne odznievajú ak si takéto podnety vlastným konaním sám dotyčný nesumuje, neprivodí a nefixuje. Inak povediac, ak je prítomná dezintegrácia aj v súčasnom období (respekt. bola u V.M. ešte v čase výkonu funkcie premiéra v roku 1998), tak si treba položiť otázku, ktorá zo situácie logicky vyplýva a možno má čisto akademický charakter o tom, ako môže vo funkcii premiéra vlády pôsobiť človek osobnostne labilizovaný a dezintegrovaný, s prípadným sklonom byť takým pre svoj predchádzajúci disharmonický vývin osobnosti (táto myšlienka bola síce len spoločensky potvrdená vo výzve psychiatrov Slovenska z roku 1998, viď denná tlač).

Ak by sa dokazovaním zistilo, že v oblasti osobnosti navrhovateľa neboli a nie sú ani t.č. tieto znaky, teda sa potvrdí to, že ide o normálnu, nestigmatizovanú, zdravú osobnosť, osobnosť s dobrou odolnosťou a frustračnou toleranciou, tak potom sila a obsah podnetov v podobe výrokov z článkov odporcu, nemali objektívne a objektívnu, ale len pre žalobcu vysokú subjektívnu hodnotu. Výroky nelabilizovali objektívne bývalého premiéra a tak predmet žaloby zo strany navrhovateľa voči odporcovi by bol teoreticky bezpredmetný. Išlo by len o to, že navrhovateľ percipoval informácie vo výrokoch ako osobne nepríjemné, lebo mohli vrhať určité svetlo na jeho súkromie, motiváciu aj budúcu kariéru, čo on dobre anticipoval na svojej ceste k moci.

Dnes už občianska spoločnosť vie, že tieto výroky boli pravdivé a mali aj prognostickú hodnotu, aspoň tak ako to laicky chápeme. Človek však hypercitlivý na okolnosti verejnej mienky reagoval neadekvátne, presne tak ako to robia stigmatizovaní jedinci precitlivelí na svoju osobu a výlučnosť. Podaním teda zamestnal aj súdy tak ako aj v iných prípadoch, chcel s odporcom vybaviť, a to pomerne rýchlo, akési svoje účty (reziduálny federálny účet v podmienkach nového štátoprávneho usporiadania), neváha preto tento prípad s relatívne bezbranným dôchodcom, ktorý je však intelektovo a morálne zdatným odporcom) prolongovať aj v podmienkach SR, kde si je vedomý toho, že on sa stal pánom, mocou aj „autoritou" zároveň.

Podotýkame, že navrhovateľ V.M. pritom sám mohol pociťovať vnútorný rozpor medzi pravdou a nepravdou, medzi skutočne prežitým a verejne deklarovaným, medzi tým čo bolo na počiatku odporcom kritizované a tým čo sa udialo neskôr ako séria jeho vlastných skutkov a súdnych sporov. Často V.M. ako verejný činiteľ sám nechtiac demaskoval rozpornosť svojich výrokov a konania. To podporuje tézu o stabilite fungovania nielen zdravej osobnosti, ale aj to že určité potencionality, schopnosti, vlastnosti a tiež deviácie a patické prejavy osobnosti sú taktiež v istých smeroch stabilné v čase a či skôr či neskôr sa prejavia v ďalšom konaní.

Pre jasnoť týchto tvrdení ešte treba uviesť, že sú osobnosti relatívne stabilné a labilné. Ak teda pôsobí niečo ako stresujúci, frustrujúci, dezintegrujúci či difamujúci podnet zvlášť ak je výrok či informácia nepravdivá, pôsobí to erozívne na mravne a právne regulovanú osobnosť. Pre objektivitu už v tom čase bolo navrhnuté vykonať znalecké dokazovanie, aby bolo možné preukázať či je osobnosť zdravá, alebo je predmet žaloby neopodstatnený zvlášť preto, že osobnosť navrhovateľa pôsobila vo vysokej štátnej funkcii a pôsobila mimo svoje súdne spory ako je aj tento, aj na verejnú mienku a tým aj na občanov všeobecne (nie len svojich priaznivcov na Pasienkoch).

Až po takom postupe bolo možné spor zredukovať z jej politických dimenzií a podtextov na regulárny občianskoprávny spor v pravom slova zmysle, nie len tak, že sa takto predkladá štylizuje verejnosti.

Preto pre objektivitu prípadu, dôkazu a postupu bolo navrhnuté, aby obaja zúčastnení a to navrh. V.M. aj odp. A.S. boli podrobní vyšetreniu, skúmaniu a dokazovaniu znalcami, za použitia rovnakých batérií metodík psychodiagnostiky, pričom by boli získané komparovateľné údaje v oblasti intelektu aj osobnosti oboch zúčastnených, pri rešpektovaní toho, že V.M. je fyzicky mladší (okolo 55 rokov) a A.S. je starší (približne 68 rokov). Možno predpokladať aj to, že po takom dokazovaní by bolo zistené aj to, že vlastne V.M. spôsoboval A.S. touto kauzou a popretím pravdy nemajetkovú újmu, lebo poškodzoval jeho psychické zdravie a občiansku povesť.

Potom by bola namieste aj otázka o finančnom odškodnení v tejto kauze vystupujúceho odporcu A.S. a výška by musela byť objektívne adekvátne stanovená expertmi.

Rešpektujeme aj fakt, že osobnosť politika aj v dospelom veku sa môže meniť pod tlakom dlhodobých rôznych skutočností, ktoré napríklad nemusia súvisieť s primárnou kauzou a pritom sa zmenené faktory môžu premietať aj do výsledných postojov a tvrdení o danej kauze či k osobe druhého zúčastneného.

Aj v tomto prípade som bol ako autor, občan a psychológ neraz vnímavý (tlač, rozhlas, TV) na rôzne pozorovateľné a porovnateľné tvrdenia žalobcu, ktoré som ako iní pokladal prinajmenšom za sporné, protichodné a tým aj polopravdivé či úplne nepravdivé. Ako divák STV som videl vystupňované afektívne reakcie navrhovateľa a to aj v NR SR, čo ma utvrdilo aj odborne v týchto svojich názoroch, ktoré tu prezentujem a to nielen teraz ale aj predtým. Istý postoj a vývoj (aj politický) môže byť u niektorých ľudí formovaný aj na zážitku strápnenia, ukrivdenia krivdy, prenasledovania, až sa tieto prvky a presvedčenie sformujú a upevnia v relatívne skĺbený systém. Takéto presvedčenie diktuje celé správanie (napr. občianske, dopravné, ekonomické, politické). Boli sme toho svedkami aj po voľbách, pri dojemnej rozlúčke expemiéra, ktorý demonštroval nespôsobilosť prijať prehru, odísť a naopak prejavil

chorobnú túžbu po moci. Konať dobro mu vlastne zabránili občania SR voľbami.

3.) Závery vyplývajúce z povedaného a možné vyhliadky.

V tejto „kazuistike" som sa snažil demonštrovať niektoré stránky súdnej kauzy medzi V.M. a A.S., ktorá už prebieha vyše sedem rokov a ťahá sa vlastne z federácie do podmienok SR. Nedá sa povedať, že by týmto textom boli uspokojené a vyčerpané aspekty spoločenské, právnické či psychologické. Nevylučujem pri tom svoje priateľské väzby na odporcu, s ktorým som pracoval v časoch ČSFR v rozorte FMV a prípad som sledoval nielen ako pozorovateľ, ale aj ako vypočutý svedok. Napriek tomu aj tento motor ma viedol k tomu, aby som text skoncipoval a pripravil v roku 1999, keď nadchádza vlastne 10. Výročie „zamatových" udalostí a mnohí z nás žijú v tieni a ako hovorí „zamatový generál", opäť knokautovaní.

Za ten čas som nadobudol presvedčenie, že popri časovom trvaní sporu ide, či chceme alebo nie, o silne spolitizovanú kauzu. Samotný odvolací KS v snahe „zbagatelizovať" jeden podľa mňa podstatný výrok, ktorý bol žalovaný, vytvára dojem ako by bolo prirodzenou povinnosťou žalobcu z titulu jeho vtedajšej funkcie vstupovať do kontaktov s KGB a bývalou sovietskou ambasádou.

Môžem potvrdiť, že v tom čase (keď bol A.S. nám. FMV, V.M. min. vnútra SR, ja Š.K.- autor, riaditeľom KÚ ÚOÚD) bol vydaný FMV opakovaný rozkaz nevstupovať do takýchto kontaktov a v prípade návštevy takýchto pracovníkov z cudzích tajných služieb, ich ani nevpúšťať do budovy. Možno sa teda domnievať, že napriek takému zákazu udržované kontakty V.M. išli nad rámec jeho služobných povinností a že tým vlastne len kontinuálne pokračoval v tom, čo robil aj predtým. Možno práve preto a pod vplyvom takýchto informácií a inštrukcií sa musel náš spoločný štát rozpadnúť.

Analýzu grafu o priebehu kauzy nám tiež naznačí, že k určitému umŕtveniu činnosti súdov v tomto smere dochádza vždy ak je žalobca v opozícii. Aktivita je vyvinutá keď znovu sa stáva menovaný premiérom. Teraz, od roku 1997 nastala etapa vyčkávania, pretože bolo potrebné v priebehu rokov (1998- 1999) načerpať istotu v tom smere, či sa Ostap Bender- veľký kombinátor vráti alebo nie na slovenskú politickú scénu. Dúfajme, že tieto mučivé pochybnosti sú už dnes za nami (či ani nie?).

Treba akceptovať a oceniť, že odporca vynakladá trvalé úsilie pri dokazovaní svojej pravdy, pričom druhá strana je nečinná a na pojednávania ani nechodí. Nevyvodzovali sa z toho ani dôsledky napriek tomu, že na toto upozorňovali aj obhajcovia odporcov A.S. a BeBe Press.

Gen. mjr. v.v. A. Sámel je presvedčený, že sa s pravdou nekupčí, že má pravdu on a raz sa táto pravda aj preukáže práve tak, ako po rokoch z obdobia 1968.

V atmosfére čakania na ďalšie pojednávanie, rok po parlamentných voľbách, nie je situácia na Slovensku stabilizovaná. Labilná je celá spoločnosť. Labilná je vládna koalícia a labilitu vykazuje aj samotná SDK. Nezmenila sa ani politická kultúra, vnímavosť občanov k problémom a ich spoločenská angažovanosť v takýchto prípadoch v tomto smere je takmer nulová.

Odbory (konfederácia tárajov), HZDS aj SNS pripravujú podmienky na tzv. horúcu jeseň. Na obrazovke TV Markíza sa objavuje čoraz častejšie expremiér, ktorý dojemne uvažuje o VSŽ, odhaľuje si pamätné tabule a po odmietnutí referenda prezidentom hovorí, že hnutie siahne aj na iné, než ústavné nátlakové akcie.

Z analýzy prípadu tiež vyplýva, že solidarita a finančná výpomoc občanov takýmto spoluobčanom je minimálna a takpovediac mizerná. Dokazujú to aj iné akcie (ako škola pre Kosovo), aj keď sa snažíme prostredníctvom MKP dokazovať o sebe opak.

Spor, prípad a problémy žalovaného sú sporom SR, jej demokraticky cítiacich občanov so silami zla, temna, totality a područia. A. Sámel by sa mal stať naopak symbolom statočného občianskeho odporu proti egocentrickému politikovi, ktorý má sklony k diktátorstvu. To sa ale nestalo napriek tomu, že dnes užší okruh jeho priateľov, bývalých spolupracovníkov uznáva a hovorí, že takýto ľudia boli svojou kvalitou už v rokoch 1989-92 úplne iní a predstihli tak svojimi ideálmi, víziami a charakterom svoju dobu a väčšinou neskôr vygenerovaných politikov, ktorí sa neraz prejavili ako vypočítaví a bezcharakterní jedinci a ľudia.

V SR naďalej, aj po voľbách 1989-99, pokračuje politický, ekonomický, spoločenský, legislatívny aj súdnický zmätok, ktorý pri nedostatku financií v rozpočte, ale aj na sprievodnej slabej priemyselnej produkcie a vzájomnom obchode s okolím, môže navodiť radikalizáciu obyvateľstva , ktorú môže vhodne využiť hnutie LEN ON-a, v „spolupráci" s odbormi a nacionálno-šovinisticky orientovanými občanmi.

Dúfajme, že my ostatní budeme mať dostatok trpezlivosti a ochoty vydržať a včas rozpoznať tieto snahy a tendencie. K tomu by mohli napomôcť aj legislatívne kroky súdov, takéto prípady uzavrieť.

V čase uzávierky tohto textu na jeseň 1999 som sa ako autor dozvedel od obvineného A.S., že ďalšie predvolanie na pojednávanie OS v B. Bystrici, po dvoch rokoch čakania, je vytýčené na 28.9.1999.

Dovolím sa tiež pri tejto príležitosti uviesť, že tento žalovaný človek nebol dodnes rehabilitovaný a odškodnený ani za normalizačné krivdy za komunizmu, tým menej sa dá očakávať, že bude spravodlivo riešený a odškodnený za straty a príkoria, za svoj postoj a obranu demokracie v rokoch 1989-92 a neskôr (až doteraz). Tým sa stáva de facto v SR príkladom stíhaného občana v rámci tzv. tretieho odboja, ktorý však na Slovensku ani Konfederácii politických väzňov takmer nič nehovorí.

Použité literárne pramene:

- ***Odborné:***

  Heretik, A. : Základy forenznej psychológie, SPN Bratislava,1994

  Jaspers, K.: Otázka viny (příspěvek k nemecké otázce), MF Praha, 1991 (predtým preklad z roku 1969)

  Kondáš, O.: Klinická psychológia, Osveta Martin, 1977 (1986)

  Útrata, R.: Soudní psychiatrie, VÚPS Praha, 1979 (Zprávy č. 45)

  Vondráček, V.- Holub, F.: Fantastické a magické z hlediska psychiatrie, Neografia Martin, 1993 (predtým 1968, 1972)

1. Politologické:

Jungling- Koudela- Žantovský: Tak pravil Klaus, Vtobia Praha, 1998

Chelemendik, S.: V.Mečiar superslovák, Bratislava, 1996

Kol. (Javorský, Čintalová, Gufrič, Selecký): Dialógy V. Mečiara, Vyd. HOS,1992

Leško, M.: Mečiar a Mečiarizmus (politik bez škrupúl, polika bez zábran), Vyd. VMU Bratislava, 1996

Matejčíková, D.: „...frajerky...", Domino fórum č. 29, roč. 1998, str.7-9

Občan prezident na ostro (M. Kováč s M. Vančovou)- fakty, dokumenty, Flash Press, 1999

Petrášová, E.: Prípad Mečiar: Ako to bolo naozaj?, Praha AC, 1990

Šebej, F.: Kardiológia slovenskej politiky, SME, 5.9.1996

Šebej, F.: Mečiar a jeho garnitúra naplnili Slovensko hnevom, Domino Fórum č. 32, roč. 1998

Wolf, K.: Po druhé a naposled, aneb mírové delení Československa, Praha, 1998

3. Denná tlač:

SME,24.5.1998: - Psychiatri vyzvali premiéra aby vo vlastnom záujme odstúpil

- Psychiatri premiérovi

SME, 2.10. 1998: - Mečiarova rozlúčka v STV

(str.5) - Samoľúbosť premiéra V. Mečiara

- S pánom Bohom pán predseda...

- V. Mečiar na obrazovke STV podľa psychiatrov strašil budúcnosťou a citovo vydieral občanov

- Nová psychiatrická diagnóza – hlad po moci

- V. Mečiar sám o sebe pre STERN

- Politici videli v STV muža, ktorý nevie uniesť prehru

(Literatúra na danú tému, kauzu a časové rozpätie je oveľa bohatšia. Tento výber je poznačený potrebami tohto textu a mojím osobným čitateľským vkusom.)

Epilóg

Ľudia sa neradi vracajú k minulosti, vyhýbajú sa nepríjemným spomienkam, nechcú nič vedieť ani o nedávnej minulosti, lebo to môže evokovať nepríjemné otázky svedomia. Vyhýbajú sa sporným otázkam, nechcú zaujímať postoje, chcú mať pokoj. V spoločnosti panuje k negatívnym javom tzv. zero- tolerancia (nevšímavosť a ľahostajnosť).

Tieto skutočnosti sú známe aj zo spomienok tých, ktorí prežili vojnu, koncentrák, krematórium za ostnatým drôtom. Ak o tom hovorili, ľudia ich spočiatku počúvali, mali aj slzy v očiach, ale potom skôr či neskôr sa snažili hovoriť o niečom úplne inom. To isté sa stávalo ľuďom neskoršej generácie, tým, ktorí buď emigrovali po roku 1968 alebo zostali doma a vyprávali o okupácii Československa. Znovu sa počúvajúci najprv pýtali a oni hovorili čo prežili, opäť sa však dostavil tento fenomén. Ľudia pochybujú, neveria pokiaľ sami nemali obdobné skúsenosti. Tak sa to stalo aj po zamate a tak sme svedkami, že aktívni občania sú skôr na okraji spoločnosti, často ostrakizovaní momentálne mocnými. Tento fenomén bol za uplynulých 10 rokov u nás zvlášť zamotaný, pretože sme začali akési zmeny a reformy, ale sa potom mení štát a v nových podmienkach sa snažíme komunizmus Štb a iné javy bagatelizovať. Tolerujeme Lorenca, agenti komunistickej tajnej služby prosperujú, neustále pribúdajú strany naľavo od stredu, prezidentom sa stáva bývalý člen ÚV KSS. Zabúdame na udalosti z rokov 1953, 1956, 1968, 1981, na tábory, kádrové čistky, normalizáciu a už tretíkrát silne zdôrazňujeme potrebu hrubej čiary.

Imponujú nám a živíme v sebe dogmy Mečiara, HZDS a mečiarizmu. Mslíme si, že B. Bystrica sa mohla stať aj po tunelovaní Wall Streetom. Tento človek skoncoval z federalizmom, ale nevidíme, že sa nanominoval do jedného vagóna s rýchlokvasenými vlastencami, národniarmi aj hlboko veriacimi. A čo hromada jeho nezákonností, tunelovaní a mafiánstva, či aspoň nezákonností pod jeho kuratelou. Rysuje sa tu napriek snahe to všetko zmapovať (čierne knihy) rituálna beztrestnosť zločincov. Iste sa netreba venovať pomste. Stačí ak budú potrestaní zlodeji, vrahovia, podvodníci. Keď sa vráti nakradnuté, napravia sa krivdy, dajú sa lekársky vyšetriť ľudia nevyrovnaní a nebezpeční a zakáže sa im riadiť čokoľvek, čo je trochu zlotižejšie. Verejnú mienku by už mali prestať nekontrolovane kontrolovať bezcharakterní jedinci, ničomníci a zločinci.

Ako sa však uspokojiť, ak naďalej srší nenávisť ľudí z dnešného HZDS, SNS, ZRS, ba aj SDĽ k bývalým protagonistom VPN, prípadne KDH ba aj DÚ. Ministri dnešnej vládnej koalície na niektorých postoch (Čarnogurský, Koncoš, Černák, Magvaši, Palacka) sú len vysokohorľavým palivom, pričom podpalačom súčasnej vládnej koalície s batériou zápaliek a benzínom je SDĽ. Nemožno veriť ani v právny štát ak minister spravodlivosti SR vyhlási, že podľa jeho názoru Mečiara nemožno v nijakom prípade postaviť pred súd a to z toho dôvodu, že stál pri zrode

samostatného Slovenska (min. spravodlivosti SR, J.Č., in: Moment, zo dňa 6.11.1998).

Mečiarova éra zanechala sortu ľudí s novým typom minulosti. Tí sa pridávajú k sorte minulostí iných a starších typov. V tomto zmysle bola nominácia R. Schustera za prezidenta urážkou všetkých, ktorých pamäť siaha za rok 1998, aj za rok 1994, 1993, 1989, ba aj za rok 1968 atď. Dôsledkom toho je, že stojíme stále pred paradoxom – odmietnutie hrubej čiary pre Mečiara potvrdzuje hrubú čiaru pre tých, ktorých mal z verejného života spláchnuť november 1989. Keď VPN v dobrej a utilitaristickej viere angažovala komunistov Čiča, Čalfu, Dubčeka (prípadne aj iných) navŕtala tým dieru, cez ktorú neskôr víťazne prepochodovali do rôznych pozícií mračná komunistov, eľtébákov a podobne. Tam sa začal nie len Mečiarov príbeh, ale príbeh nás všetkých, celého vývoja aj vo vzniknutej Slovenskej republike.

My to však na Slovensku však dôverne poznáme, tí starší dokonca veľmi už z čias keď z hôr schádzali špinaví a unavení chlapi a z frontov sa vracali vojaci. Na Slovensku nachádzali samých statočných bojovníkov v rôznych viechach a krčmách a vypočuli si historky o tom ako škodili Tisovmu režimu. Všetci mali kopu svedkov, všetci boli obete a všetci sa snažili získať dobré fleky.

Po roku 1989 sa vyrojili tisícky disidentov, sitnianskych rytierov, ktorí skromne hovorili o tom ako škodili komunistom, ako ignorovali schôdze, ako počúvali Hlad Ameriky a povstávali tisíce obetí, aby si udržali svoje socialistické fleky do penzie.

Tak sa dostávanme k roku volieb 1998. Pár dní po nich nám kýva Mečiar z obrazovky a už sa objavujú obete mečiarizmu. Ozývajú sa novinári, ktorí trpeli cenzúrou, počuť hlasy Kapustových spolupracovníkov. Ozývajú sa zo štátnej správy úradníci dusení čižmou mečiarizmu, ako oni trpeli na mítingoch HZDS, s akou nechuťou čítali Slovenskú republiku, ako si potvrdzujú, že sa videli navzájom aj na mítingu SDK a Dzurindu, aby si napokon povedali, že do HZDS vstupovali s nechuťou a z donútenia, že o podvodoch netušili. Však sa musíme podržať, hovoria, veď sme chodili spolu do školy, nie?!

Ukazuje sa, že Pittner, Ivor, Mitro aj iní budú musieť vnoriť zbíjačku spravodlivosti veľmi razantne a hlboko do Hudekovho, Krajčiho, Lexovho a mečiarovho zabetónovaného sarkofágu nad zamoreným slovenským vnútráckym, siskárskym aj spoločenským Černobylom. Na Slovensku si za posledných 7-9 rokov vystavil každý sám svoje nové, nefalšované, lustračné osvedčenie.

Veď aj výsledky rôznych sociologických prieskumov (Krivý, V.: 1994, 1998 atď.) jasne ukazujú na korelácie regionálnych profilov HSĽS a HZDS, SNS, ZRS, ba aj SDĽ na Gén HSĽS trvalo tleje pretrvávajú vzorce v stranách, ktoré majú iné názvy ale sú ideovo blízke. Toto dedičstvo je

charakterizované v SR a v jej typických regiónoch vysokým prijímaním nacionálneho populizmu. Prijímaním a akceptovaním vodcovského princípu. Tolerovaním autoritárskej politiky so znakom prerozdelovania. Aj posledné voľby v rokoch 1998-99 (oba prípady) ukázali, že Mečiar a HZDS (aj SNS) dominuje v časti Liptova, na Kusuciach, na Považí, v časti Horehronia a v hornom Ponitrí. Konkrétne ide o okresy Senica, Myjava, Zl. Moravce, Topoľčany, Bánovce, Nové M. n /Váhom, Trenčín, Prievidza ,Ilava, Púchov, Pov. Bystrica, Žilina, Čadca, D. Kubín, Námestovo, L. Mikuláš, Brezno, Žiar n/Hronom, ale sólovo aj Poltár, Krupina, Snina a Sobrance.

Slovensko je aj na prahu 21. storočia jasne rozdelené. Prvú skupinu okresov možno nazvať Mečiarovo, zbytok regiónov kde volili SDK, SDĽ, SMK a Schustera zase Schusterovom. Celá republika je rozdelená medzi dvoch komunistov, totaliťákov, dvoch lénnych pánov, ktorí inklinujú k minulosti, bez vízie do tretieho tisícročia (viď. článok P. Schutza v DoFo-1999 o prezidentskom dejá-vu, reč prezidenta k občanom pri inaugurácii je pokladaná za politický remake zjazdových dokumentov KSS). História, ktorá sa opakuje nemá zmysel!

Na záver

Diagnóza ľahostajnosť.

Vladimír Mečiar preniesol praktiky komunistickej totality za November 1989 a nasledovníci idúci jeho smerom v tom pokračujú dodnes.

Mečiar stále ničí a zožiera dušu Slovenska dvojitou morálkou, brutalitou namiesto účasti, chrapúnstvom namiesto spolupráce, lžami namiesto výkonu, represiou namiesto súťaže ... Tiso, Biľak, Mečiar, Fico a všetci ich prisluhovači pri zneužívaní moci - nemáme sa zatiaľ čím chváliť. Najmä tým, že ako voliči si sami za to (väčšinou) môžeme.

Alexander Zubov popisuje totalitu ako veľmi ťažkú chorobu národného organizmu, „ktorá nás uchvátila z našej vlastnej viny ... Základom tragédie je, že ľud podľahol zvodu, že sa nemusia rešpektovať absolútne mravné hodnoty" (kultura.idnes.cz, 19.7.2015).

Slovenská spoločnosť sa zatiaľ nedokázala vyrovnať ani s ľudáckou, ani s komunistickou totalitou (Dušan Kováč, Sme, 20.7.2015).

Dopustili sme, aby demokratický ústavný systém aj pamiatka na rok 1989 boli systematicky hanobené, opľuvané a dezinterpretované. Politická kultúra slobodnej spoločnosti vyžaduje každodennú prácu obetavých osôb a vitálnych štruktúr občianskej spoločnosti (Tomáš Zálešák, blog/sme, 20.7.2015).

Andrej Sámel bol výnimočným bojovníkom slobody.

Vďaka, Štefan Kováč.

Peter Tatár

Kto bol Andrej Sámel

(SME, 27.3.2010, Marián Jaslovský v článku Najväčšia väzenská vzbura): Veliteľ zásahu Andrej Sámel je disident, ktorý sa po revolúcii stal námestníkom federálneho ministra vnútra, patrí medzi ikony revolúcie. Veterán si prvýkrát sám „odstrelil" kariéru už v roku 1968, keď verejne vyslovil nesúhlas s okupáciou a vystúpil aj proti Husákovi. Vykladal vagóny, bol robotníkom, čistil odpadové vody, v novembri 1989 vstúpil do VPN.

Pôsobil ako prvý námestník federálneho ministra vnútra v Prahe. Za necelý rok sa zaslúžil o budovanie demokratických pomerov v zložkách ministerstva vnútra. Bol medzi prvými, ktorí upozornili na riziká mečiarizmu. Tým sa stal pre mnohých nepohodlným. V roku 1991 odišiel druhýkrát do dôchodku.

Vo svojich článkoch s názvom „Andrej prehovoril" verejne vyslovil obavy o demokratický vývoj na Slovensku a prvý formuloval myšlienku, že Mečiarova pracovná metóda je lož. Vladimír Mečiar a neskôr aj Milan Kňažko sa s ním za to súdili. To sa mu už kamaráti zbierali, aby mal na advokáta. Zomrel v roku 2006 v Banskej Bystrici ako nočný strážnik vo veku 74 rokov.

Kto je Štefan Kováč

PhDr.et PaedDr.Štefan Kováč pracoval ako vodič, spojmontér a stredoškolský učiteľ (fyzika/chémia), neskôr ako klinický a poradenský psychológ na Krajskej psychologickej poradni aj v psychiatrickej ambulancii. Sovietsku okupáciu vnímal ako tragédiu. Podpísal Několik vět. Moderoval mítingy VPN v Banskej Bystrici a v Stredoslovenskom kraji. V roku 1989 sa stal poslancom Federálneho zhromaždenia. Bol riaditeľom Úradu na ochranu ústavy a demokracie (ktorý o.i. preveroval zamestnancov ŠtB) a neskôr námestníkom veliteľa Pohraničnej polície ČSFR na Slovensku. Po rozbití Československa opäť pracoval ako psychológ. V roku 2001 odišiel do dôchodku. Stále je občiansky aktívny. V roku 2015 oslávil 75 narodeniny.

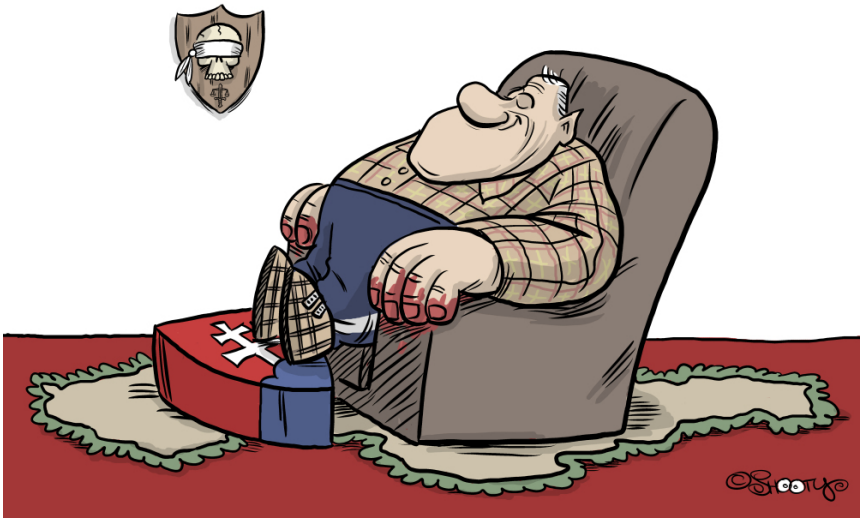

ISBN 978-80-972053-0-0